

LINGUA GALEGA E LITERATURA 1º ESO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA 2021/2022

COLEXIO APOSTÓLICO MERCEDARIO

INDICE

- ✓ INTRODUCCION
- ✓ CONTEXTUALIZACIÓN
- ✓ XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR
- ✓ OBXETIVOS
- ✓ TEMPORALIZACIÓN
- ✓ AVALIACIÓN
- ✓ DESCRITORES
- ✓ ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES.
- ✓ MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE
- ✓ UNIDADES DIDÁCTICAS
- ✓ ACTIVIDADES PROPOSTAS PARA CELEBRAR DATAS CONMEMORATIVAS.
- ✓ PROGRAMACIÓN ADAPTACIÓ COVID-19

I. INTRODUCCIÓN

A materia de Lingua galega e literatura na ESO oríéntase tanto á aprendizaxe instrumental do idioma como á comprensión da realidade lingüística de Galicia, co obxecto de desenvolver nos escolares, ademais do uso correcto, unha actitude de aprecio pola sensibilidade cara á lingua galega e a súa aceptación social.

É conveniente, nesta etapa, asumir a bagaxe lingüística do alumnado como punto de partida desde o que suxerir e achegar modelos normativos que amplíen as súas capacidades de comunicación. Este punto de partida non é alleo á análise e á comprensión do medio sociolingüístico no que viven os alumnos nin aos factores (socioeconómicos, culturais, etc.) que interveñen nel. Polo tanto, partindo das aprendizaxes adquiridas na Educación Primaria, a ESO debe favorecer o uso funcional da lingua como instrumento de comunicación e de representación, pero tamén a conciencia crítica sobre a situación do idioma e a súa permanencia histórica. Agora ben, o fomento do uso (procedementos) e do aprecio (actitudes) deberá constatare, obxectivamente, na práctica e nos coñecementos teóricos de alumnos e alumnas.

En consecuencia, a aprendizaxe de Lingua galega e literatura na ESO estará orientada a un triple obxectivo: o progreso do alumnado no dominio das destrezas instrumentais (escoitar, falar, ler e escribir) e dos coñecementos teóricos xa adquiridos na Educación Primaria, o coñecemento histórico e a comprensión crítica da evolución e da realidade actual da lingua e o coñecemento da literatura galega (etapas, autores e obras), como manifestación dunha cultura diferenciada e como referente para as súas propias producións.

Consideramos que todas as áreas lingüísticas que buscan o desenvolvemento e a mellora da capacidade de comprensión e expresión deberían participar dun marco de referencia común e duns criterios didácticos coherentes, respectando a especificidade de cada unha delas. Por este motivo, recoméndase a súa coordinación interdepartamental e intradepartamental.

A formación lingüística ten un carácter continuo ao longo das diversas etapas educativas e non existen tanto diferencias de contidos, canto diferencias na intensidade coa que se traballa. Malia esa dificultade, derivada do carácter progresivo na aprendizaxe dunha lingua (que ten sido descrito coa metáfora da espiral), na proposta optouse por presentar contidos separados para cada curso, aínda que na práctica destrezas e coñecementos comparezan conxuntamente. Consideramos importante que a aprendizaxe da lingua oral e da lingua escrita se efectúen en estreita relación, xa que se apoian mutuamente, e as deficiencias na primeira (mala entoación, pobreza léxica, incoherencia, etc.) aparecen reflectidas na segunda. Así pois, o traballo basearase en actividades interdependentes e complementarias relacionadas coa comprensión e a expresión de enunciados orais e a comprensión e a produción de textos escritos.

A reflexión sobre o código, como base para o uso práctico, semella a fórmula máis axeitada para conseguir a competencia comunicativa oral e escrita do alumnado, que deberá incluír os inevitables aspectos teóricos. Consideramos importante, para mellorar o uso oral e escrito, a adquisición do léxico patrimonial, para o que se inclúen campos léxicos aglomerados arredor de catro eixes temáticos (a persoa, as relación sociais, o territorio e a natureza, e as institucións, as tradicións e os costumes), que non exclúen outros.

A incorporación ao estudo da materia do importante papel que os medios de comunicación teñen na sociedade actual proporciona novas técnicas de traballo (procura de información en redes informáticas, uso dos correctores ortográficos, etc.) que veñen sumarse ás estratexias tradicionais (uso dos dicionarios, bibliotecas, etc.). E, nesa aprendizaxe multifuncional da lingua, ten un papel de relevo a dimensión estética que representa a literatura. O camiño máis axeitado para achegarse a ela é a lectura, como fonte de pracer e de formación, a partir de textos que resulten de interese para alumnas e alumnos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

Todas as materias do currículo da Educación Secundaria Obrigatoria precisan da linguaxe, tanto para seren transmitidas como para seren adquiridas. En consecuencia, desenvolver as capacidades lingüísticas, e os obxectivos da materia, non debe ser responsabilidade exclusiva do profesorado de Lingua galega e literatura, senón preocupación compartida por todo o equipo educativo.

II. XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR

A programación didáctica de lingua e literatura galega de 3º de E.S.O. réxese polo decreto 86/2015 do 25 de xunio polo que se establece o currículo para a ESO na comunidade autónoma de Galicia e pola resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección General de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se dictan instrucións no curso académico 2015/2016 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

III. CONTEXTUALIZACIÓN

✓ **SITUACION SOCIOECONÓMICA E CULTURAL DA ZONA**

O centro está situado dentro do casco urbano, na zona vella cun nivel socioeconómico medio. A zona non é especialmente conflictiva, xa que o entrono non presenta case ningunha zona marxinal.

O núcleo urbano é de pequeno tamaño xa que só está formado por 13.000 habitantes, sendo sen embargo a capital da comarca extendendo a súa influencia polos concellos máis próximos. A nivel de medios urbanísticos o casco urbano onde se atopa o centro conta con biblioteca municipal, museo etnográfico, casa da cultura, piscinas e polideportivo.

✓ **LINGUA VEHICULAR**

No que atinxe á lingua vehicular é o galego, pois a maioría dos alumnos son galego-falantes, con todo hai rapaces que empreñan a lingua castelá como lingua de comunicación..

✓ **CARACTERÍSTICAS DO CENTRO**

Neste curso académico 2021/2022 hai un total de 73 alumnos que se reparten nos catro cursos da única liña de E.S.O existente no mesmo. Destes 73 alumnos 32 son rapazas.

O Centro dispón dun bo número de instalacións, tanto deportivas como aquelas destinadas á docencia. Conta con aulas de desdoble, aulas dotadas con pizarras interactivas, aulas de tecnoloxía, informática, audiovisuais e ciencias naturais.

En canto ás instalacións deportivas o centro dispón dun pavillón polideportivo e dun campo de fútbol. Ademais destas o centro tamén dispón dunha sala de profesores, biblioteca, secretaría, dirección, sala de tutoría e departamento de orientación. Todas estas instalacións teñen capacidade suficiente para acoller a demanda dos alumnos.

O centro dispón de internado contando neste curso con 16 rapaces en réxime interno procedentes de distintas zonas do rural limítrofe con Verín. Tamén se oferta comedor, estudo, merenda e reforzos de linguas e matemáticas en horario de tarde xa que hai xornada única. Pola tarde tamén hai distintas actividades extraescolares como horta escolar, tai-chi e distintas actividades deportivas.

A aula de 1º de ESO está formada neste curso académico 2021/2022 por 11 alumnos de entre 12 e 13 anos. Ningún alumno é repetidor. Dous dos alumnos proceden da comarca da Limia, 1 vén de Brasil, 1 do colexio de Castrelo do Val e o resto de Verín. Un alumno da comarca da Limia fai uso do servizo da residencia escolar.

IV. OBXETIVOS

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

2. OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA 1.º ESO

- 1. Comprender, interpretar e resumir o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
- 2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual, desenvolvendo un pensamento crítico.
- 3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais, respectando as normas de cortesía.
- 4. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.
- 5. Valorar as producións orais cunha fonética galega correcta e mostrar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
- 6. Intervir de maneira activa en situacións orais propias do ámbito académico.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

7. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais.
8. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados á situación e á intención comunicativa, coherentes e ben organizados, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.
9. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información, consultar modelos de composición escrita e solucionar dúbidas de traballo.
11. Mostrar unha actitude crítica cara ás mensaxes que manifesten prexuízos lingüísticos.
12. Ler en voz alta coa dicción adecuada e respectando os patróns fonéticos do galego.
13. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
14. Usar as TIC, con progresiva autonomía, para redactar e presentar os seus escritos.
15. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
16. Coñecer e utilizar adecuadamente a fonética do galego.
17. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe autónoma.
18. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego.
19. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais básicas para mellorar a creación e a comprensión de textos.
20. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
21. Coñecer e utilizar os conectores textuais e as regras de concordancia para dar cohesión aos textos.
22. Diferenciar as distintas clases de oracións segundo a intención do emisor.
23. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
24. Desenvolver unha competencia comunicativa integrada a partir do coñecemento das linguas.
25. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
26. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, a partir do seu contorno familiar e o do resto do alumnado, valorando a importancia de contribuír ao proceso de normalización da lingua.
27. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
28. Recoñecer e valorar as variantes xeográficas do galego, rexeitando prexuízos lingüísticos.
29. Diferenciar os textos non literarios dos literarios, e nestes últimos, identificar os tres grandes xéneros.
30. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros, relacionándoos coa súa experiencia propia e expoñendo a súa opinión.
31. Escribir textos sinxelos con intención estética, utilizando os coñecementos literarios adquiridos.
32. Describir os trazos que caracterizan o cómic e a canción como linguaxes artísticas.
33. Coñecer e aplicar as estratexias de autoavaliación, recoñecendo os erros nas súas producións.

V. TEMPORALIZACIÓN

A temporalización é orientativa xa que pode variar tanto a secuenciación dos contidos como a súa priorización en función do seguimento por parte do alumnado. Deste xeito o número de sesións dedicadas a cada unidade dependerá do ritmo de seguimento do alumnado.

1º TRIMES	Unidade 1	Unidade 2	Unidade3	Unidade 4
2º TRIMES	Unidade 5	Unidade 6	Unidade 7	Unidade 8
3º TRIMES	Unidade 9	Unidade 10	Unidade 11	Unidade 12

VI. AVALIACIÓN

1. AVALIACIÓN INICIAL.

É preciso, cando comeza o curso, coñecer aos nosos alumnos. Non só é importante avaliar o nivel de competencia curricular da cada un deles, senón que tamén debemos coñecer outros datos que nos permitirán axudarlle no día a día para mellorar a súa formación académica e a súa educación e identificar aqueles alumnos que precisan dun maior seguimento no seu proceso de aprendizaxe. Estes datos deben ser recadados polo titor correspondente como por exemplo o seu historial académico, a súa historia persoal, motivación, relación sociais etc... ben falando co seu titor do ano anterior ou ben cunha entrevista co alumno.

Para coñecer a competencia curricular do alumno, na área de lingua galega e literatura, procederase a facer unha proba de avaliación inicial baseada en contidos do curso anterior que consistirá na lectura dun texto coas correspondentes preguntas de comprensión e gramática tipo test ou ben na elaboración dunha pequena redacción sobre calquera tema de interese acordado polo profesor.

2. AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación é unha parte básica no proceso de ensino-aprendizaxe pois proporciona os datos que permiten comprobar se se está desenvolvendo de forma axeitada. Terase en conta que a avaliación ha de ser continua, formativa e integradora.

Na área de lingua e literatura galega evaluarase a adquisición de obxectivos e competencias básicas dos alumnos tendo en conta:

- a) O traballo realizado polos alumnos.
- b) As preguntas e respostas do alumno no marco das explicacións.
- c) Os traballos individuais ou en equipo.
- d) Probas de expresión oral.
- e) Probas de expresión escrita.
- f) Actitudes do alumno fronte á materia ou área.
- g) Utilización das novas tecnoloxías e grado de participación nos traballos en grupo.

Cada alumno terá tres avaliacións, unha por trimestre, das cales ao final do curso obterase unha nota media. Para superar cada unha delas, o alumno terá que conseguir ao menos un cinco. Destas tres notas realizarase a nota media que corresponderá á avaliación final. As calificacións irán acompañadas da súa correspondente expresión numérica, como segue:

Insuficiente: 1, 2, 3, 4

Suficiente: 5

Ben: 6

Notable: 7, 8.

Sobresaínte: 9, 10

Valorarase a actitude positiva ante a materia, o traballo desenvolto na clase, a participación activa, o comportamento axeitado e a asistencia. Polo contrario penalizaran as mesmas actitudes cando estas se desenvolvan con apatía e desinterés ou cando non teñan lugar. Este aspecto valorarase con un 30% da nota global.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

Tamén se valorará o grao de participación, percepción, análise, creatividade e capacidade de traballar en equipo. As actividades e traballos realizados polos alumnos, tanto na aula, como aquelas programadas para a casa, que permiten valorar a utilización de fontes de información e a profundidade do tema tratado, utilización da linguaxe , ortografía etc.

En canto á realización de tarefas, terase en conta neste apartado os seguintes puntos e os seus correspondentes aspectos avaliábelos positiva ou negativamente:

- **Expresión oral:** o seguimento e a observación da actividade oral diaria o alumno valorará con un criterio máis cualitativo que cuantitativo aspectos como: a claridade articulatoria, fluidez verbal, adecuación á situación comunicativa, soltura na expresión oral.
- **Comprensión lectora:** Asimilación da idea central e das secundarias, asimilación do léxico no seu contexto e asimilación da estrutura do texto.
- **Expresión escrita:** Delimitación do tema que se vai a tratar, coherencia e cohesión do texto, aplicación dos coñecementos ortográficos, morfolóxicos, sintácticos e léxico-semánticos,
- **Caderno de clase:** tendo en conta que o caderno de clase debe recoller de maneira apropiada e rigorosa toda a actividade desenvolto polo alumno tanto na clase como na casa, a corrección do mesmo valorará:
 - a ordeación dos contidos
 - a presentación e limpeza
 - a orde,
 - a realización das actividades,
 - corrección dos erros.
 - a escritura e ortografía

Para avaliar cada unidade faremos unha proba escrita mediante preguntas de resposta breve, tipo test ou de desenvolvemento dalgún contido da unidade. Este tipo de probas valerá un **70% da nota global** e avaliarase mediante as rúbricas que podemos atopar ao final desta programación.

Para avaliar ao alumno por medio de traballos tipo redacción ou descripcións , comprensión de texto, actitude , interese e esforzo na clase que sumarán o **30% á nota global** utilizaremos tamén rúbricas (exemplos na última páxina).

No caso de non avaliar mediante rúbricas e avaliando a ortografía poderase descontar ao alumno **0,25** da nota por cada falta ortográfica e 0.10 cada catro acentos.

En cada trimestre os alumnos terán que ler obrigatoriamente un libro de lectura indicado polo profesor a comezo do trimestre. O profesor avaliará esta tarefa mediante fichas de actividades que facilitan a comprensión da lectura do libro ou ben mediante unha proba escrita con preguntas ou tipo test sobre o libro lido.

As lecturas propostas para este ano académico son:

1º TRIMESTRE: O misterio de Portomarín. Antía Yañez. Galaxia

2º TRIMESTRE: As redes de Inés. Elvira Riveiro. Edicións Xerais de Galicia

3º TRIMESTRE: Cando petan na porta pola noite. Xavier Docampo. Xerais.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA.

A proba extraordinaria de xuño versará sobre os contidos desenvolto durante todo o curso académico e consistirá nun exame escrito de preguntas tipo test, desenvolvemento de contidos da materia, ou preguntas de respostas breves. Para repasar os contidos estudados durante o curso poderase entregar ao alumno distintas fichas para facer e que deberán entregar o día da proba extraordinaria. Neste caso avaliarase cun 70% o exame e un 30% o traballo feito durante o periodo de reforz.

4. AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.

Cando o alumno promocionase con nota negativa en lingua e literatura galega e lingua e literatura castelá do curso anterior, a avaliación destas corresponderá ao profesor ou profesora da materia respectiva do curso actual, de acordo cos criterios establecidos polo departamento.

O alumno terá un seguimento especial por parte do profesor. O departamento conta con material de apoio para reforzar ou recuperar contidos do curso anterior, polo que o profesor, se o considera oportuno, esixirá ao alumno traballo complementario que o axude a aprobar a materia.

Para avaliar a materia pendente de **2º ou 3º** o profesor optará por realizar unha **proba teórica**, en data por determinar a comezos do 3º trimestre, e /ou ben mediante a realización dalgún **traballo escrito** a entregar no 3º trimestre. O contido do mesmo será especificado polo profesor pero en todo caso conterá preguntas guiadas sobre literatura, ortografía, gramática, sintaxe, e léxico. Se o profesor xulga positivamente o traballo e no caso de que non se faga exame o alumno terá superada a materia. No caso de que non se entregue o traballo o alumno obterá unha nota negativa e non superará a materia.

Na proba escrita que se realizará no mes de maio o alumno deberá obter un mínimo dun 5 para superar a materia que fará media coa nota conseguida no traballo, se é o caso.

Considerarase superada a asignatura de 2º en todos os casos cando o alumno aprobara a materia de 3º

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. DESCRITORES

COMPETENCIAS CLAVE	INDICADORES	DESCRITORES
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Coidado do contorno ambiental e dos seres vivos	- Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa. - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. - Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. - Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. - Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.
	A ciencia no día a día	- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. - Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. - Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso redor.
	Manexo de elementos matemáticos	- Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico. - Expresarse con propiedade na linguaxe matemática.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	- Organizar a información utilizando procedementos matemáticos. - Resolver problemas seleccionando os datos e as estratexias apropiadas. - Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprensión: oral e escrita	- Comprender o sentido dos textos escritos e orais. - Manter unha actitude favorable cara á lectura.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Expresión: oral e escrita	- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. - Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais. - Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de comunicación	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.
<i>Competencia dixital</i>	Tecnoloxías da información	- Empregar distintas fontes para a busca de información. - Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. - Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. - Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. - Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. - Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. - Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. - Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. - Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Educación cívica e constitucional	- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución. - Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
	Relación cos demais	- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. - Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos. - Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. - Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. - Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. - Involucrarse ou promover accións cun fin social.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Autonomía persoal	- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. - Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. - Ser constante no traballo superando as dificultades. - Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. - Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos. - Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Creatividade	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. - Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. - Encontrar posibilidades no contorno que outros non aprecian.
	Emprendemento	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. - Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. - Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. - Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
Aprender a aprender	Perfil de aprendiz	- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... - Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... - Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	- Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. - Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. - Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

4. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Descrición do modelo competencial

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adóstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que lle permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en **indicadores de seguimento** (entre tres e seis por competencia), grandes piares que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores sexan, á súa vez, divididos no que se denominan **descriptores da competencia**, que serán os que «describan» o alumnado competente. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre tres e seis descriptores, redactados en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descriptores concrétese en **desempeños competenciais**, redactados en terceira persoa de presente do indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivo. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os **elementos transversais**, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos **valores**, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as **diferentes potencialidades** de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Lingua Galega e Literatura

Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Así, ademais dos descritores da competencia que se traballan puntualmente nas unidades, destacamos os seguintes:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita no propio ámbito curricular; por tanto, poderíamos incluír calquera dos descritores desta competencia. Porén, e dado que se explicitan nas unidades segundo a relevancia que teñen en cada unha delas, resáltanse aquí aqueles que favorecen a súa transversalidade.

Destacamos, pois, os descritores seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Manter unha actitude favorable cara á lectura.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Lingua Galega e Literatura debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática. A produción de procesos comunicativos eficaces nos que se empregan os contidos propios da materia é un pilar esencial para o desenvolvemento da competencia dixital nos alumnos e alumnas.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia.

Traballamos, por tanto, os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Lingua Galega e Literatura esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia.

Para iso, adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.

Os descritores que priorizaremos son:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Lingua Galega e Literatura préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.

Trabállanse os seguintes descritores de maneira prioritaria:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
 - Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

5. ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Os contidos da materia de Lingua Galega e Literatura agrúpanse en varios bloques.

O alumnado deberá adquirir uns coñecementos e destrezas básicas que lle permitan adquirir unha cultura xeral. Os alumnos e alumnas deben identificarse como axentes activos e recoñecer que das súas actuacións e coñecementos dependerá o desenvolvemento da súa cultura.

CONTIDOS

Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar

Escoitar

- B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.
- B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e académico (instrucións, presentacións de tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).
- B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.
- B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.

Falar

- B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.
- B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
- B1.7. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
- B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito académico (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).
- B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais.
- B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.

Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir

Ler

- B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.
- B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.
- B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente textos narrativos.
- B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito académico, especialmente, descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.
- B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.
- B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.
- B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.

Escribir

- B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.
- B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.
- B2.10. Producción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.
- B2.11. Producción, en soporte papel ou dixital, de textos propios da vida académica, especialmente, resumos,

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.
- B2.12. Produción, en soporte papel ou dixital, de textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.
 - B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.
 - B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.
- B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.
- B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.
- B3.4. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
- B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.
- B3.6. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio...), así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.
- B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.
- B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.
- B3.9. Coñecemento das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.
- B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.
- B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.
- B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos Elementos Transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
- B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
- B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- B4.3. A lusofonía.
- B4.4. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.
- B4.5. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimiento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.
- B4.6. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.
- B4.7. Os prexuízos lingüísticos.
- B4.8. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas do galego.

Bloque 5. Educación literaria

- B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.
- B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.
- B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.
- B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.
- B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.
- B5.6. Produción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
- B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.
- B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar

- B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.
 - LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).
 - LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.
- B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e académico e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
 - LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e académico.
 - LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.
 - LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
 - LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume) e o significado da linguaxe non verbal.
- B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
 - LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.
 - LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
 - LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.
- B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.
 - LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
 - LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.
- B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e mostrar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.
 - LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.
 - LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
- B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das 7 vogais, *n* velar, fonema fricativo palatal xordo).
 - LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).
 - LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
- B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito académico (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expoñer conclusións).
 - LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito académico, respectando as regras de interacción.
 - LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
- B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
 - LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.
 - LGB1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
 - LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.
 - LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.
 - LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
 - LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica, castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.
 - LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
 - LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.

Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir

- B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.
 - LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.
 - LGB2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.
 - LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.
 - LGB2.1.4. Busca o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.
 - LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etcétera).
 - LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.
 - LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
- B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.
 - LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.
- B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.
 - LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.
- B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito académico do alumnado, especialmente, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, información de dicionarios, enciclopedias en distintos soportes.
 - LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida académica: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.
 - LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.
- B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.
 - LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.
- B2.6. Mostrar unha actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.
 - LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.
 - LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais, sexistas.
- B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.
 - LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.
 - LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.
 - LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.
- B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.
 - LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.
 - LGB2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.
 - LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.
 - LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).
 - LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.
- B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.
 - LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.
- B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.
 - LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.
 - LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.
- B2.11. Producir, en soporte papel ou dixital, textos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.
 - LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.
- B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.
LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.
- B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.
LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.
LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.
- B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha actitude activa e de confianza.
LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.
LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.
- B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.
LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
- B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
- B3.4. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.
- B3.5. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.
LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.
- B3.6. Recoñecer e explicar o uso das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.
LGB3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.
- B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.
LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.
- B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis comúns (sobre todo, os temporais e os explicativos).
LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.
- B3.9. Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.
LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.
LGB3.9.2. Identificar as funcións sintácticas no seo da oración.
- B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.
LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.
- B3.11. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.
LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.
- B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos Elementos Transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis... recensión de libros e películas, obras de teatro...) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos Elementos Transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.
LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

Bloque 4. Lingua e sociedade

- B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.
 - LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.
 - LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.
 - LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.
 - LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música, xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.
- B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo das diferentes contornas familiares do alumnado.
 - LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo da súa contorna familiar e a do resto do alumnado.
 - LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.
- B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.
 - LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
- B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
 - LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.
- B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.
 - LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na da súa contorna.
- B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.
 - LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.
 - LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
 - LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.

Bloque 5. Educación literaria

- B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando assimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.
 - LGB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.
- B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.
 - LGB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.
 - LGB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.
- B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.
 - LGB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.
- B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.
 - LGB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.
- B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.
 - LGB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.
- B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
 - LGB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
- B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.
 - LGB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística.
 - LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios.
 - LGB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.
 - LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- B5.8. Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.
- LGB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.

6. CRITERIOS METODOLÓXICOS E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS PARA UTILIZAR NA ÁREA

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento e o alumnado adquire un maior grado de protagonismo.

A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos de currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos alumnos noutras áreas.

Neste proceso é necesario **o adestramento individual e o traballo reflexivo** de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes.

Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naquelas que perseguen as habilidades de comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o **traballo en grupo colaborativo** achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmejorable para adestrar a competencia comunicativa.

Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes no alumnado, o desenvolvemento de actividades desde a **teoría das intelixencias múltiples** facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que se adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a **vinculación a contextos reais** e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumno. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos alumnos.

7. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Con respecto ás actividades complementarias que se lle poden propoñer ao alumnado, convén reflexionar sobre estas cuestións:

- Conseguíronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?
- Cal foi o resultado da realización das actividades?
- Cales delas gustaron máis?
- Que propostas de mellora podemos sinalar?

8. EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

A partir do traballo cos desempeños competenciais, obteranse diversas evidencias de aprendizaxe, vinculadas aos estándares que inclúe o currículo de cada materia. Para rexistralas, utilizaremos portfolios de aprendizaxe na aula, o que fai necesario que, ao longo das distintas unidades didácticas, se planifiquen a realización e a recollida de probas que mostren o nivel de consecución do estándar, así como a súa evolución ao longo do curso.

O portfolio é unha ferramenta de avaliación do proceso de aprendizaxe que consiste fundamentalmente na recollida de evidencias da evolución de cada alumno e alumna; esta recollida pode pautarse, ou deixar que sexa o propio alumnado o que seleccione que evidencias quere mostrar. Cada evidencia debe incorporar unha reflexión engadida sobre o traballo realizado, as dificultades encontradas e os obxectivos de mellora persoal. O documento do portfolio pode realizarse en papel ou en formato dixital.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

No anexo de avaliación preséntase un posible guión para a súa realización.

As evidencias que podemos recoller na área de Lingua Galega e Literatura poden obterse a partir de:

- Actividades do libro, da Proposta didáctica ou dos recursos dixitais ou fotocopiáveis que traballen explicitamente sobre os estándares definidos na unidade.
- Mapas conceptuais elaborados polos alumnos e as alumnas.
- Documentos en material multimedia realizados polo alumnado.
- Probas escritas que recollan os estándares de aprendizaxe.
- Ferramentas de autoavaliación e coavaliación do traballo na aula.

9. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

10. RECURSOS DIDÁCTICOS

Suxerimos o uso dos materiais seguintes, que inclúen tanto materiais para o alumnado como para o profesorado:

- O libro do alumnado para a área de Lingua Galega e Literatura 1.º ESO.
- A Proposta didáctica para Lingua Galega e Literatura 1.º ESO.
- Os recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, que recollen lecturas complementarias; actividades de reforzo e de ampliación; material para o desenvolvemento das competencias; fichas de autoavaliación e a Adaptación curricular.
- O libro dixital.
- A web do profesorado.
- A web do alumnado e da familia.
- Os cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.
- Os cadernos de carácter didáctico monográficos (Deseño de rúbricas e Avaliación externa) e de estratexias metodolóxicas (Portfolio e Aprendizaxe cooperativa).

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de establecer as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de recompilar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo, debe coñecerse a relativa a:

- O número de alumnos e alumnas.
- O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- As necesidades que se puidesen identificar; cómpre pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. *(Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).*

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Saber as medidas organizativas a adoptar. (*Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual*).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

12. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso, ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

De igual modo, propoñemos o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras no seguinte. A devandita ferramenta descríbese a continuación:

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Portfolio de evidencias dos estándares de aprendizaxe			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariedade			

Unidade 1

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Entender o concepto de *plurilingüismo* e coñecer algunhas linguas do mundo.
- Ampliar o vocabulario relacionado co cuarto e manexar o dicionario.
- Coñecer a morfoloxía das palabras e como se clasifican segundo a súa estrutura.
- Coñecer e utilizar correctamente o alfabeto galego.
- Recoñecer un texto literario e identificar o xénero ao que pertence.
- Crear unha carta a partir duns modelos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - As linguas do mundo. - Vocabulario relacionado co dormitorio. - Os dicionarios. - Morfoloxía das palabras e clases de palabras segundo a súa estrutura. - O alfabeto. - Os textos literarios. - Os textos segundo o seu ámbito de uso. Os textos persoais.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CSC, CAA
	2. Valorar a riqueza das linguas.	2.1. Valora a riqueza das linguas.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado co cuarto e entender a importancia de usar o dicionario.	3.1. Utiliza en diversos contextos o vocabulario básico estudado e usa o dicionario.	CCL
	4. Entender a estrutura da palabra e recoñecer as distintas clases.	4.1. Entende a estrutura da palabra e forma familias léxicas.	CCL
		4.2. Recoñece as distintas clases de palabras.	
	5. Coñecer o alfabeto.	5.1. Coñece o alfabeto galego e identifica os dígrafos.	CCL
	6. Distinguir entre textos literarios e non literarios e identificar os xéneros.	6.1. Diferencia textos literarios e textos non literarios.	CCL, CCEC
		6.2. Recoñece as peculiaridades dun texto literario dado e identifica o xénero ao que pertence.	
	7. Diferenciar textos segundo o seu ámbito de uso.	7.1. Distingue diversos tipos de textos, segundo a situación en que se usen.	CCL, CSIEE, CAA
		7.2. Escribe textos de carácter persoal.	

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Valora a riqueza das linguas.	- Actividades do LA.
3.1. Utiliza en diversos contextos o vocabulario básico estudado e usa o dicionario.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF para practicar o vocabulario e usar o dicionario.
4.1. Entende a estrutura da palabra e forma familias léxicas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF para identificar o lexema e os morfemas na palabras e formar familias léxicas. - Actividades complementarias na PD.
4.2. Recoñece as distintas clases de palabras.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF para clasificar palabras segundo a súa estrutura morfolóxica. - Actividades complementarias na PD sobre palabras simples e derivadas.
5.1. Coñece o alfabeto galego e identifica os dígrafos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF para practicar o alfabeto.
6.1. Diferencia textos literarios e textos non literarios.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo e de ampliación nos RF distinguir entre textos literarios e non literarios.
6.2. Recoñece as peculiaridades dun texto literario dado e identifica o xénero ao que pertence.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de identificar o xénero dun texto.
7.1. Distingue diversos tipos de textos, segundo a situación en que se usen.	- Actividades do LA. - Actividade de ampliación nos RF de identificar a finalidade de textos dados.
7.2. Escribe textos de carácter persoal.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	Respecta os seres vivos e é consciente da responsabilidade do ser humano no seu coidado.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas postas en común das opinións de cadaquén.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan no mundo e a súa situación.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás.	Escribe unha carta.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de Internet para profundar e ampliar coñecementos e para resolver actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe unha carta de acordo cunhas pautas ou uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Diversión intelixente».

- Comentamos en gran grupo a foto do Aquarium Finisterrae, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca do Aquarium Finisterrae e a Domus e traballamos de maneira cooperativa.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («O negocio da seda») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Investigamos sobre as linguas do mundo e opinamos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.
- Achegamos as propias opinións e poñémolas en común.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado co dormitorio.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Utilizamos o dicionario.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Analizamos as palabras morfoloxicamente e clasificámolas segundo a súa estrutura.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos as actividades complementarias da PD.

Tarefa 6: Repasamos e practicamos o alfabeto galego.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 7: Aprendemos a diferenza entre textos literarios e non literarios, así como a clasificación dos literarios en xéneros.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Creamos textos propios a partir de modelos dados.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Ampliamos a información sobre os museos buscando na Rede e realizando as actividades que propón o LA.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Repaso xeral dos contidos máis importantes estudados en Primaria.
- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións e ir coñecendo.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; utilizar o dicionario; facer clasificacións e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Fomento da aprendizaxe activa e do traballo colaborativo.
- Creación de textos e lectura posterior en voz alta para que os demais valoren a creatividade de cada alumno/-a e así favorecer o xuízo crítico e o traballo cooperativo.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?

- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 2

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Beleza e riqueza das rías

Descrición da unidade

A dobre páxina inicial contén, nesta ocasión, un texto sobre as bateas e a importancia da produción de mexillón para a economía galega. Está locutado e sobre el fórmase unha serie de preguntas para traballar de maneira oral e cooperativa.

A continuación, ofrécese un fragmento narrativo —tomado de *Palabras de auga*, de Marcos Calveiro— que achega o alumnado a outras culturas e outras formas de vida. Asemade, serve para introducir o eixe temático da unidade: a familia. O léxico relacionado con ela abordarase no «Vocabulario», onde, ademais, se volve sobre o concepto de *campo semántico* (que aprenderán en cursos previos).

O apartado de «Lingua e sociedade» ofrece unha visión sintética das distintas linguas do Estado español e o seu status legal, a través dunha breve presentación teórica e, sobre todo, por medio de actividades baseadas na reflexión e na investigación.

A «Gramática» céntrase na clasificación dos substantivos e nas regras de formación de plural. A información preséntase de modo sinxelo, con esquemas e táboas que facilitan o seu estudo e abundantes exercicios para practicala.

Nas páxinas dedicadas á «Ortografía», e antes de comezar na seguinte unidade o tema da acentuación gráfica, revísanse os conceptos de *sílaba tónica*, *ditongo* e *hiato*, lémbrese a clasificación das palabras segundo o número de sílabas e segundo a posición da sílaba tónica.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Aprendendo a vivir» (Marcos Calveiro: *Palabras de auga*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Europa: máis de 200 linguas. VOCABULARIO: En familia. Campo semántico. GRAMÁTICA: O substantivo (1). ORTOGRAFÍA: As sílabas. Ditongos e hiatos.
- **Literatura:** O xénero narrativo (1). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: comezamos polo principio.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Linguas de Europa.
- Vocabulario relacionado coa familia.
- Clasificación de palabras en campos semánticos.
- Clasificación dos substantivos e regras de formación do plural.
- Sílaba tónica, ditongo e hiato; clasificación das palabras segundo o seu número de sílabas e a posición da sílaba tónica.
- Elementos dos textos narrativos: narrador e personaxes.
- Redacción do comezo dun texto narrativo.

Temporalización:

Outubro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Entender a diferenza entre lingua oficial e lingua non-oficial.
- Coñecer algunhas das linguas que se falan en Europa.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa familia.
- Comprender que é un campo semántico.
- Recoñecer semántica e formalmente os substantivos e clasificalos.
- Coñecer as normas de formación do plural.
- Clasificar as palabras polo número de sílabas.
- Distinguir sílabas tónicas e átonas e identificar ditongos e hiatos.
- Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: narrador e personaxes.
- Escribir o comezo dunha narración.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - As linguas de Europa. - Vocabulario relacionado coa familia. - O campo semántico. - Clasificación dos substantivos. - Regras de formación do plural. - Clasificación de palabras segundo o seu número de sílabas e segundo a posición da sílaba tónica. - Ditongos e hiatos. - Os elementos da narración: narrador e personaxes. - Creación literaria: o comezo dun texto narrativo.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CCEC, CSC, CAA
	2. Coñecer algunhas das linguas que se falan en Europa.	2.1. Identifica algunhas linguas de Europa e a súa situación.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa familia e clasificar palabras en campos semánticos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa familia.	CCL
		3.2. Comprende que é un campo semántico.	
	4. Clasificar substantivos e aplicar as regras de formación do plural.	4.1. Identifica os substantivos comúns e propios, concretos e abstractos, individuais e colectivos.	CCL
		4.2. Forma o plural de substantivos dados.	
	5. Clasificar palabras polo número de sílabas e pola posición da sílaba tónica, e diferenciar entre ditongos e hiatos.	5.1. Clasifica as palabras polo número de sílabas.	CCL
		5.2. Distingue sílabas tónicas e átonas.	
		5.3. Identifica e analiza ditongos e hiatos.	
	6. Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: narrador e personaxes.	6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: narrador e personaxes.	CCL, CCEC
	7. Escribir o comezo dunha narración.	7.1. Escribe o comezo dun texto narrativo seguindo unhas pautas dadas.	CCL, CSIEE, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiables (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Identifica algunhas linguas de Europa e a súa situación.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa familia.	- Actividades do LA. - Actividades complementarias na PD.
3.2. Comprende que é un campo semántico.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF para agrupar palabras en campos semánticos.
4.1. Identifica os substantivos comúns e propios, concretos e abstractos, individuais e colectivos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de clasificar substantivos.
4.2. Forma o plural de substantivos dados.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de formar o plural de substantivos dados.
5.1. Clasifica as palabras polo número de sílabas.	- Actividades do LA. - Ditado na PD.
5.2. Distingue sílabas tónicas e átonas.	- Actividades do LA. - Ditado na PD. - Actividades de reforzo nos RF de identificar a sílaba tónica e clasificar palabras segundo a posición da sílaba tónica.
5.3. Identifica e analiza ditongos e hiatos.	- Actividades do LA. - Ditado na PD. - Actividade de reforzo nos RF de escribir palabras con ditongos e con hiatos.
6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: narrador e personaxes.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de analizar os elementos da narración nun texto dado. - Actividade de ampliación nos RF para traballar o xénero narrativo.
7.1. Escribe o comezo dun texto narrativo seguindo unhas pautas dadas.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe o comezo dun texto narrativo.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan Europa e a súa situación.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet, testemuño oral de persoas maiores...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet, testemuño oral de persoas maiores...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Mostra interese por coñecer as culturas doutros pobos.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Sabe escribir o comezo dun relato, de tal maneira que capte o interese do lector.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Rexeita actitudes discriminatorias por razóns de xénero.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	É consciente da situación precaria dalgunhas persoas e pobos e mostra preocupación.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe o comezo dunha narración de acordo cunhas pautas ou uns modelos dados.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Beleza e riqueza das rías».

- Comentamos en gran grupo a foto das bateas, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca do cultivo do mexillón e traballamos de maneira cooperativa.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Aprendendo a vivir») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Aprendemos e investigamos sobre as linguas de Europa e a súa situación.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coa familia e agrupamos palabras en campos semánticos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos as actividades complementarias da PD.

Tarefa 5: Clasificamos os substantivos e formamos o plural.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos as actividades complementarias da PD.
- Consultamos a clasificación dos substantivos nos RD.

Tarefa 6: Repasamos a clasificación das palabras segundo o seu número de sílabas e a posición da sílaba tónica, e a diferenza entre ditongos e hiatos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.

Tarefa 7: Analizamos elementos da narración: narrador e personaxes.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Creamos textos propios a partir de modelos dados.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Ampliamos a información sobre o mexillón e as festas gastronómicas realizando as actividades propostas no LA e buscando na Rede.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar algunha gramática que lles poida axudar a solucionar dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais), etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, así como do interese pola literatura e pola cultura do seu pobo.
- Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 3

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Pedra e auga

Descrición da unidade

O título da unidade fai referencia ás termas romanas de Lugo, sobre as que trata o texto da dobre páxina inicial. Pódese ler e escoitar, para logo responder oralmente e de forma cooperativa as cuestións que se formulan nos recadros «Escoita ou le e contesta» e «Podes coñecer?».

O texto que se escolleu como lectura está tomado d'O *Nicolasiño*, de Sempé e Goscinny. Trátase dun fragmento divertido, próximo á experiencia do alumnado, con abundante diálogo (o cal lle confire axilidade e fluidez) e que ademais serve para introducir e traballar algúns dos contidos que se estudarán a continuación: o léxico da aula (no «Vocabulario»); o xénero dos nomes (en «Gramática»); as regras de acentuación (en «Ortografía») e outros elementos da narración (espazo e tempo), para completar os que se viran na unidade anterior.

Ademais, volve sobre o asunto das linguas, obxecto de análise no apartado «Lingua e sociedade» ao longo destas tres primeiras unidades. E tamén achega interesantes ideas para elaborar unha noticia, a partir das pautas que se ofrecen no «Obradoiro de escritura».

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Csurcso» (Sempé/Goscinny: *O Nicolasiño*, Ed. Alfaguara-Obradoiro).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Linguas da península Ibérica. A lusofonía. A lusofonía. VOCABULARIO: Na aula. Os sinónimos. GRAMÁTICA: O substantivo (2). ORTOGRAFÍA: Acentuación (1). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Traballo con textos: a prensa.
- **Literatura:** O xénero narrativo (2).

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Linguas de España.
- Vocabulario relacionado coa aula.
- Sinónimos.
- Xénero do substantivo.
- Regras xerais de acentuación.
- Elementos dos textos narrativos: espazo e tempo.
- Análise de textos periodísticos.

Temporalización:

Novembro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Identificar as linguas da península Ibérica e a súa situación.
- Coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa aula.
- Lembrar e practicar a relación semántica de sinonimia.
- Identificar o xénero dos substantivos e formar o feminino a partir de nomes dados.
- Coñecer e aplicar as regras básicas de acentuación.
- Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: espazo e tempo.
- Coñecer os xornais e analizar unha noticia.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - As linguas de España. - Vocabulario relacionado coa aula. - Os sinónimos. - Xénero dos substantivos. - Regras de formación do feminino. - Regras xerais de acentuación. - Os elementos da narración: espazo e tempo. - Traballo con textos: a prensa.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CSC, CAA
	2. Identificar as linguas da península Ibérica e coñecer a lusofonía.	2.1. Identifica as linguas da península Ibérica e coñece a lusofonía.	CMCT, CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa aula e lembrar os sinónimos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa aula.	CCL
		3.2. Lembra e practica a relación de sinonimia.	
	4. Identificar o xénero dos substantivos e formar o feminino a partir de nomes dados.	4.1. Indica o xénero dalgúns substantivos.	CCL
		4.2. Coñece as regras de formación do feminino dos substantivos.	
	5. Coñecer e aplicar as regras xerais de acentuación.	5.1. Aplica correctamente na práctica as regras xerais de acentuación.	CCL
	6. Recoñecer e analizar os elementos do xénero narrativo: espazo e tempo.	6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: espazo e tempo.	CCL, CCEC
	7. Coñecer os xornais e analizar unha noticia.	7.1. Identifica as partes dun xornal e analiza unha noticia.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Identifica as linguas da península Ibérica e coñece a lusofonía.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa aula.	- Actividades do LA.
3.2. Lembra e practica a relación de sinonimia.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de escribir palabras sinónimas.
4.1. Indica o xénero dalgúns substantivos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de identificar o xénero de substantivos dados. - Actividade complementaria na PD.
4.2. Coñece as regras de formación do feminino dos substantivos.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de formar o feminino de substantivos dados.
5.1. Aplica correctamente na práctica as regras xerais de acentuación.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de acentuar palabras. - Ditado na PD.
6.1. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: espazo e tempo.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para traballar o xénero narrativo.
7.1. Identifica as partes dun xornal e analiza unha noticia.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico.	Sabe localizar nun mapa o contorno xeográfico onde se falan determinadas linguas.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Mostra interese por coñecer as linguas que se falan España e a súa situación.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Coñece a prensa escrita e sabe analizar unha noticia.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora as linguas como manifestación da riqueza e da identidade dos pobos e mostra interese por coñecelas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	Coñece o status legal das linguas que se falan en España.
	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os compañeiros e compañeiras, e as normas de convivencia na escola.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Pedra e auga».

- Comentamos en gran grupo a foto das termas de Lugo, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca dos vestixios da cultura romana e traballamos de maneira cooperativa.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Csurcso») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Aprendemos e investigamos sobre as linguas de España e Portugal, e a súa situación.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coa aula e practicamos as palabras sinónimas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos o xénero dos substantivos e aplicamos as regras de formación do feminino.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos a actividade complementaria da PD.

Tarefa 6: Practicamos a acentuación gráfica das palabras.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos as regras xerais de acentuación nos RD.

Tarefa 7: Analizamos elementos da narración: espazo e tempo.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Coñecemos o xornal e analizamos unha noticia.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Ampliamos a información sobre o mexillón e as festas gastronómicas realizando as actividades propostas no LA e buscando na Rede.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Fomento da lectura a través de diferentes propostas e recursos que poidan motivar o interese do alumnado por determinados temas.
- Desenvolvemento do pensamento crítico para interpretar a información que achegan os medios de comunicación.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 4

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

O país dos ríos... e das pontes

Descrición da unidade

A unidade ábrese nun contorno urbano, cunha foto a dobre páxina da Ponte do Milenio, en Ourense, e un texto sobre os avatares da Ponte Romana. Coma sempre, fórmulanse preguntas sobre o tema, para traballalas na clase de maneira oral e cooperativa.

Ao fío desta dobre páxina de presentación, a lectura elixida está protagonizada por un grupo de rapaces que se divirten comprando os viandantes con zombis. E o léxico que se recolle no «Vocabulario» está relacionado coa rúa. Neste apartado, ademais, trabállanse as palabras polisémicas.

Ao longo deste primeiro trimestre, en «Lingua e sociedade» fíxose unha breve exposición sobre as linguas que avanzou desde o máis xeral (as do mundo) ao máis particular, que é, nesta unidade, o caso particular do galego. Trátase aquí de darlles a coñecer aos alumnos e alumnas algúns datos moi elementais sobre as leis que regulan o uso da lingua e promover a reflexión acerca da súa idoneidade.

A sección de «Gramática», que nas unidades 2 e 3 se centrara no substantivo, estuda agora algunhas características morfolóxicas do adxectivo cualificativo: xénero, número e graos.

A «Ortografía» continúa coa revisión das regras de acentuación; neste caso, ocúpase dos casos especiais: palabras compostas, adverbios rematados en *-mente*, verbos con pronome átono enclítico, palabras que se poden confundir co castelán e acento diacrítico.

En «Literatura» vólvese sobre o xénero narrativo. Unha vez analizados os seus elementos, trabállase a súa estrutura. E no «Obradoiro de escritura» ofrécense unha serie de pautas para introducir puntos de xiro en textos dados e para cambiar o final de contos coñecidos.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «As bicicletas» (Maties Segura: *Xoeliki. As aventuras dun ciberpirata: o grande apagamento*, Ed. Sotelo Blanco).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: lingua propia de Galicia. VOCABULARIO: Na rúa. Palabras polisémicas. GRAMÁTICA: O adxectivo cualificativo. ORTOGRAFÍA: Acentuación (2).
- **Literatura:** O xénero narrativo (3). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: cambiemos o conto.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiren os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Lexislación sobre o galego.
- Vocabulario relacionado coa rúa.
- Palabras polisémicas.
- Adxectivo cualificativo.
- Regras especiais de acentuación.
- Estrutura dos textos narrativos.
- Diferenza entre a novela e o relato curto.
- Punto de xiro e desenlace dos contos.

Temporalización:

Novembro:

Decembro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer a lexislación sobre o galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa rúa.
- Lembrar o concepto de *polisemia* e identificar os distintos significados das palabras polisémicas.
- Recoñecer os adxectivos cualificativos e os seus graos.
- Coñecer e aplicar regras especiais de acentuación.
- Recoñecer a estrutura dun texto narrativo.
- Cambiar historias de acordo cunhas pautas dadas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIA CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - O galego: lingua propia de Galicia. - Vocabulario relacionado coa rúa. - Palabras polisémicas. - O adxectivo cualificativo: xénero, número e graos. - Regras especiais de acentuación. - A estrutura dos textos narrativos. - Creación literaria: recreación de contos.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CSC, CAA
	2. Coñecer a lexislación sobre o galego.	2.1. Coñece a lexislación sobre o galego.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa rúa e lembrar as palabras polisémicas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa rúa.	CCL
		3.2. Analiza os significados de palabras polisémicas.	
	4. Recoñecer os adxectivos cualificativos e os seus graos.	4.1. Recoñece os adxectivos cualificativos e forma o feminino e o plural de adxectivos dados.	CCL
		4.2. Realiza comparacións utilizando as partículas comparativas adecuadas.	
	5. Coñecer e aplicar regras especiais de acentuación.	5.1. Coñece e aplica correctamente regras específicas de acentuación.	CCL
	6. Recoñecer a estrutura dun texto narrativo.	6.1. Identifica a estrutura dun texto narrativo.	CCL, CCEC
	7. Cambiar historias de acordo cunhas pautas dadas.	7.1. Introduce un cambio de xiro nun conto dado e cambia o final.	CCL, CCEC, CAA

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

2.1. Coñece a lexislación sobre o galego.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa rúa.	- Actividades do LA.
3.2. Analiza os significados de palabras polisémicas.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de substituír verbos polisémicos por outros de significado máis preciso.
4.1. Recoñece os adxectivos cualificativos e forma o feminino e o plural de adxectivos dados.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar adxectivos e de formar o feminino.
4.2. Realiza comparacións utilizando as partículas comparativas adecuadas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF sobre oracións comparativas.
5.1. Coñece e aplica correctamente regras específicas de acentuación.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de acentuar palabras. - Ditado na PD.
6.1. Identifica a estrutura dun texto narrativo.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para traballar o xénero narrativo.
7.1. Introduce un cambio de xiro nun conto dado e cambia o final.	- Actividades do LA.

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende a situación actual do galego actual a partir da súa evolución histórica.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Reflexiona sobre a rendibilidade dalgúns dispositivos electrónicos, e tamén sobre a piratería dixital.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Coñece e valora o status da lingua galega ao longo da súa evolución histórica.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Entende os contos tradicionais como unha forma de manifestación cultural de carácter universal.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes, e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.	Mostra interese por coñecer as leis que garanten e regulan o uso do galego.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Valora e respecta as normas como medios que garanten a convivencia.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e modifica contos de acordo cunhas pautas dadas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	---	---

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «O país dos ríos... e das pontes».

- Comentamos en gran grupo a foto da Ponte do Milenio, coas achegas de todos os alumnos e alumnas, sobre esta ou outras pontes: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca da Ponte Romana e da Ponte do Milenio.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («As bicicletas») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Aprendemos e investigamos sobre a evolución histórica do galego.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coa rúa e practicamos as palabras polisémicas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos adxectivos cualificativos e os seus graos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos os graos do adxectivo nos RD.

Tarefa 6: Practicamos a acentuación gráfica das palabras, con especial atención aos casos especiais (palabras compostas, adverbios rematados en *-mente*, acento diacrítico...).

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Observamos algún exemplos de uso do acento diacrítico nos RD.

Tarefa 7: Analizamos a estrutura dos textos narrativos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Cambiamos contos a partir dunhas pautas dadas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Coñecemos e utilizamos recursos que ofrece a Rede como apoio para a aprendizaxe.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos para organizar os contidos teóricos e asimíalos máis facilmente; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Traballo en grupo que consiste nun xogo que favoreza o uso do adxectivo:
Anotárase no encerado unha lista de substantivos, e os alumnos e alumnas irán propoñendo adxectivos que concorden con eles. En parellas, escribirán breves textos literarios coas combinacións máis valoradas, perseguindo o concepto que acuñou o italiano Gianni Rodari, de «binomio fantástico». Finalmente leranse en voz alta e elixirase o máis votado.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre na terceira semana de decembro.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?

- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 5

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Música de sempre

Descrición da unidade

A música serve de marco para esta unidade, que abre o trimestre cunha dobre páxina sobre os sons máis tradicionais e se pecha cunha breve explicación sobre os instrumentos medievais representados no Pórtico da Gloria.

Como é habitual, o texto de apertura pódese ler e escoitar, para logo responder oralmente e de forma cooperativa as cuestións que se formulan nos recadros «Escoita ou le e contesta» e «Podes coñecer?».

Tamén está locutada a lectura, un fragmento narrativo en clave de danza, tomado de *Tristes armas* (de Marina Mayoral) e protagonizado por unha nena que quere ser bailarina.

Unha vez definido o galego como o idioma propio de Galicia, neste apartado de «Lingua e sociedade» faise unha breve presentación das falas que se utilizan nos diferentes territorios de Galicia: occidental, central e oriental.

O léxico que recolle o «Vocabulario» enlaza coa lectura, pois son verbos relacionados co «corpo en acción». Aproveitase, ademais, un espazo para repasar os termos contrarios.

As páxinas dedicadas á «Gramática» céntranse na análise dalgúns determinantes (artigos, demostrativos e posesivos), que se completará na unidade seguinte.

En «Ortografía» achéganse algunhas normas acerca do correcto emprego de *i*, *ll* e *x*, así como abundantes actividades para practicalas.

Ao fío da unidade anterior, onde se propuxera cambiar certos contos clásicos, aquí a sección de «Literatura» explica as características do conto popular, propón unha serie de exercicios para analizalos e mesmo ofrece a posibilidade de escoitar un exemplo sobre o que traballar.

O «Obradoiro de escritura» anima o alumnado a redactar descrições, a partir duns modelos e duns pasos dados.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Mans de bailarina» (Marina Mayoral: *Tristes armas*, Edicións Xerais, col. Fóra de xogo).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: variedade na fala e unidade na escrita. VOCABULARIO: O corpo en acción. Os contrarios. GRAMÁTICA: Os determinantes (1). ORTOGRAFÍA: Uso de *i*, *ll* e *x*. OBRADOIRO DE ESCRITURA: Traballo con textos: a descrición.
- **Literatura:** O conto.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Variedade e unidade do idioma galego.
- Verbos que indican accións realizadas co corpo.
- Termos contrarios.
- Artigos, demostrativos e posesivos.
- Uso de *i*, *ll* e *x*.
- Características do conto popular.
- Clases de descrición e características.

Temporalización:

Xaneiro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer as principais variedades na fala do idioma galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado con verbos que indican accións do corpo.
- Traballar con termos contrarios.
- Identificar algúns determinantes (artigos, demostrativos e posesivos) e a súa función.
- Aplicar as normas de uso de *i*, *ll* e *x*.
- Diferenciar entre contos literarios e populares e recoñecer as características destes últimos.
- Redactar textos descritivos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Variedade e unidade do idioma galego. - Verbos relacionados con accións que realiza o corpo. - Os termos contrarios. - Artigos, demostrativos e posesivos. - Uso de <i>i</i>, <i>ll</i> e <i>x</i>. - Características do conto popular. - Traballo con textos: a descrición.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Coñecer e respectar as variedades na fala do idioma galego.	2.1. Coñece e respecta as variedades que se dan na fala do idioma galego.	CCL, CCEC, CSC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións do corpo.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións do corpo.	CCL
		3.2. Lembra e practica a relación entre termos contrarios.	
	4. Identificar algúns determinantes (artigos, demostrativos e posesivos) e a súa función.	4.1. Recoñece e utiliza correctamente os artigos.	CCL
		4.2. Recoñece e utiliza correctamente os demostrativos.	
		4.3. Recoñece e utiliza correctamente os posesivos.	
	5. Coñecer e aplicar as regras de uso de <i>i</i> , <i>ll</i> e <i>x</i> .	5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>i</i> , <i>ll</i> e <i>x</i> .	CCL
	6. Diferenciar entre contos literarios e populares e recoñecer as características destes últimos.	6.1. Distingue un conto literario dun conto popular e identifica as características destes últimos.	CCL, CD, CCEC
	7. Redactar textos descritivos.	7.1. Sabe redactar unha descrición, a partir duns modelos e duns pasos dados.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Coñece e respecta as variedades que se dan na fala do idioma galego.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións do corpo.	- Actividades do LA.
3.2. Lembra e practica a relación entre termos contrarios.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de escribir termos contrarios.
4.1. Recoñece e utiliza correctamente os artigos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de identificar artigos e as súas contraccións.
4.2. Recoñece e utiliza correctamente os demostrativos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de identificar demostrativos.
4.3. Recoñece e utiliza correctamente os posesivos.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de identificar posesivos.
5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>i</i> , <i>ll</i> e <i>x</i> .	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF. - Ditado na PD.
6.1. Distingue un conto literario dun conto popular e identifica as características destes últimos.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para traballar o conto popular.
7.1. Sabe redactar unha descrición, a partir duns modelos e duns pasos dados.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Entende a importancia do exercicio físico para a saúde e, en xeral, para o desenvolvemento persoal.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Entende o uso do galego fóra das nosas fronteiras como resultado de certos avatares históricos.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora a lingua como signo de identidade do pobo, dentro e fóra das fronteiras propias.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza da música, da danza e da literatura popular.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe descrições de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Música de sempre».

- Comentamos en gran grupo a foto de Carlos Núñez, coas achegas de todos os alumnos e alumnas sobre a música folk: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca da música popular.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Mans de bailarina») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Aprendemos e investigamos as variedades que se dan na fala do idioma galego.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos os verbos relacionados coas accións do corpo e practicamos os termos contrarios.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos artigos, demostrativos e posesivos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos as formas dos artigos, posesivos e demostrativos nos RD.

Tarefa 6: Practicamos o uso de *i*, *ll* e *x*.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos o uso de *i*, *//* e *x* nos RD.

Tarefa 7: Identificamos as características dos contos populares.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e escoitamos o texto locutado.
- Realizamos as actividades dos RF.

Tarefa 8: Aprendemos a redactar descrições.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Coñecemos algúns instrumentos medievais grazas á información que achega o Pórtico da Gloria.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e do conto do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos ou novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, nas súas diferentes manifestacións artísticas: literaria, musical, corporal...
- Fomento da lectura ofrecéndolle ao alumnado diversidade de textos e xéneros ata que atope «aquele» estilo ou xénero que lle preste.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 6

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Estrelas costeiras

Descrición da unidade

Un dos tesouros da xeografía galega son os faros, e con eles ábrese esta unidade. Un texto sobre o de Poriño serve de presentación, e na última dobre páxina faise un percorrido polo Camiño dos Faros, desde Malpica ata Fisterra, unha ruta que permite coñecer a recoñecer a nosa paisaxe de costa.

Na busca dun tesouro afánanse Tom Sawyer e o seu amigo Huck Finn, personaxes inesquecibles de Mark Twain que protagonizan a lectura.

No apartado de «Lingua e sociedade» faise unha breve presentación do ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras, e fórmulanse tres actividades co fin de investigar e aprender máis sobre o tema.

O «Vocabulario» recolle, nesta ocasión, palabras relacionadas cos cinco sentidos, e trabállanse ademais as palabras homófonas.

A «Gramática» prosegue co tema dos determinantes iniciado na unidade anterior, e trátanse nesta ocasión os indefinidos, os interrogativos, os exclamativos e os numerais.

A sección de «Ortografía» revisa o uso de *b* e *v*, que malia seren grafías xa traballadas en Primaria, adoitan ofrecer dificultades para o alumnado.

A literatura popular volve estar presente nesta unidade; se na anterior se estudaban os contos, nesta abórdanse as lendas. En relación con este tema, no «Obradoiro de escritura» analízanse as explicacións fantásticas para determinados feitos e propóñese a creación de textos semellantes.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «En busca dun tesouro enterrado» (Mark Twain: *As aventuras de Tom Sawyer*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: lingua internacional. VOCABULARIO: Cos cinco sentidos. Palabras homófonas. GRAMÁTICA: Os determinantes (2). ORTOGRAFÍA: Uso de *b* e *v*.
- **Literatura:** As lendas. OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: explicacións fantásticas.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras.
- Vocabulario relacionado cos cinco sentidos.
- Palabras homófonas.
- Indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais.
- Uso de *b* e *v*.
- Características das lendas.
- Creación de historias fantásticas.

Temporalización:

Xaneiro:

☐☐☐☐☐

febreiro:

☐☐☐☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer o ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos.
- Usar palabras homófonas e diferencialas das polisémicas.
- Coñecer as formas dos determinantes (indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais) e aplicalas correctamente nas producións propias.
- Aplicar as normas de uso de *b* e *v*.
- Recoñecer as características das lendas.
- Crear unha historia fantástica a partir dunhas pautas dadas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras. - Vocabulario relacionado cos cinco sentidos. - Palabras homófonas. - Indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais. - Uso de <i>b</i> e <i>v</i>. - As lendas. - Creación literaria: explicacións fantásticas.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Coñecer o ámbito de uso do galego fóra das nosas fronteiras.	2.1. Coñece onde se fala e onde se estuda galego fóra de Galicia.	CCL, CD, CCEC
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos e lembrar as palabras homófonas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos.	CCL
		3.2. Recoñece e emprega correctamente algunhas palabras homófonas.	
	4. Coñecer as formas dos determinantes (indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais) e apicalas correctamente nas producións propias.	4.1. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.	CCL
		4.2. Coñece e utiliza correctamente as formas dos interrogativos e exclamativos.	
		4.3. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.	
	5. Coñecer e aplicar as regras de uso de <i>b</i> e <i>v</i> .	5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>b</i> e <i>v</i> .	CCL
	6. Recoñecer as características das lendas.	6.1. Identifica a lenda como un xénero da literatura popular e recoñece as súas características propias.	CCL, CD, CCEC
	7. Crear unha historia fantástica a partir dunhas pautas dadas.	7.1. Escribe unha historia fantástica a partir dun modelo e dunhas pautas dadas.	CCL, CSIEE, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Coñece onde se fala e onde se estuda galego fóra de Galicia	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos cinco sentidos.	- Actividades do LA.
3.2. Recoñece e emprega correctamente algunhas palabras homófonas.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF para practicar as palabras homófonas.
4.1. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de identificar, clasificar e utilizar os indefinidos.
4.2. Coñece e utiliza correctamente as formas dos interrogativos e exclamativos.	- Actividades do LA.
4.3. Coñece e utiliza correctamente as formas dos numerais.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar os numerais.
5.1. Aplica correctamente na práctica as regras de uso de <i>b</i> e <i>v</i> .	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de acentuar palabras. - Ditado na PD.
6.1. Identifica a lenda como un xénero da literatura popular e recoñece as súas características propias.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para identificar as características das lendas.
7.1. Escribe unha historia fantástica a partir dun modelo e dunhas pautas dadas.	- Actividades do LA.

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico.	Entende a información que achegan un mapa e uns gráficos.
	Expresarse con propiedade na linguaxe matemática.	Entende e usa correctamente os determinantes numerais.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Inventa e escribe historias fantásticas.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura». Navega por Internet para coñecer a presenza da lingua galega na Rede.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Mostra interese por coñecer a contribución de persoas como Mark Twain ao desenvolvemento da cultura. Valora as achegas dos internautas que traballan por normalizar o uso do galego en Internet.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza da paisaxe e da literatura popular.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese e respecta as opinións dos demais.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa activamente nas actividades de grupo e asume a tarefa encomendada.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e escribe unha historia fantástica de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Estrelas costeiras».

- Comentamos en gran grupo a foto do faro de Poriño, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede acerca dos faros da costa galega.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («En busca dun tesouro enterrado») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Aprendemos e investigamos sobre o uso do galego fóra das nosas fronteiras.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado cos cinco sentidos e practicamos as palabras homófonas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos as formas dos indefinidos, interrogativos, exclamativos e numerais nos RD.

Tarefa 6: Practicamos o uso de *b* e *v*.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos o uso do *b* e do *v* nos RD.

Tarefa 7: Identificamos os trazos característicos das lendas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e escoitamos o texto locutado.
- Realizamos as actividades dos RF.

Tarefa 8: Inventamos unha historia fantástica.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Ampliamos a información sobre os faros realizando as actividades propostas no LA e buscando na Rede.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido que lles permita aos alumnos e alumnas expresarse oralmente sen inhibicións.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e da lenda do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento da lectura poñendo á disposición do alumnado textos diversos e de diferentes estilos e xéneros.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades ou ampliar ou complementar a información do libro.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Utilización de mapas para aprender a interpretarlos e para coñecer mellor a nosa paisaxe, que forma parte do noso patrimonio natural e da nosa identidade como pobo.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?

- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 7

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesora

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Versos de noso

Descrición da unidade

Esta unidade ábrese en clave poética, cunha dobre páxina sobre a poeta que atopou o nome das cousas nun país sen voz: Rosalía de Castro. O xénero lírico retomarase no apartado de «Literatura», onde se presentan de maneira sinxela algunhas das súas características máis elementais. E en «Aplica o que sabes» propónse un recital con poemas de Rosalía.

A nosa lingua xa non é só patrimonio cultural de Galicia porque os falantes traspasamos as fronteiras territoriais a través de Internet, como se verá no apartado «Lingua e sociedade».

Ao fío da lectura inicial, protagonizada polo can *Pachín*, o campo semántico seleccionado para traballar no «Vocabulario» refírese aos animais. Abórdanse, ademais, as palabras homónimas.

En «Gramática» comézase co estudo dos pronomes. Dáse unha primeira visión xeral acerca da función e clasificación, para centrarse despois nos pronomes persoais, dos que unicamente se presentan as formas tónicas e as súas contraccións.

A «Ortografía» fai un repaso dalgunhas palabras con *es-* e *ex-*, que ofrecen certa dificultade e ás veces confúndense coas correspondentes en castelán.

En «Literatura» iníciase o estudo do xénero lírico, ao que se lle dedican un total de catro unidades. Nesta primeira, trátanse as características e temas propios do xénero e estúdase a métrica dos versos.

O «Obradoiro de escritura» ocúpase dos textos expositivos. Acheга un exemplo de carácter divulgativo e propón a creación doutros, a partir dunha idea e dunhas pautas dadas.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Pachín» (Xosé Neira Vilas: *Memorias dun neno labrego*, Ed. Galaxia).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: lingua de Internet. VOCABULARIO: Animais de proveito. Palabras homónimas. GRAMÁTICA: Os pronomes (1). ORTOGRAFÍA: Palabras con *es-* e con *ex-*. OBRADOIRO DE ESCRITURA: Traballo con textos: textos expositivos.
- **Literatura:** O xénero lírico (1).

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Presenza do galego en Internet.
- Vocabulario relacionado cos animais.
- Palabras homónimas.
- Formas tónicas do pronome persoal.
- Palabras con *es-* e con *ex-*.
- Xénero lírico.
- Creación de textos expositivos.

Temporalización:

Febreiro:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer a presenza do galego en Internet.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos animais.
- Recoñecer palabras homónimas.
- Recoñecer e aplicar correctamente as formas tónicas dos pronomes persoais.
- Aplicar correctamente *s* ou *x* nas palabras que comezan por *es-* e *ex-*.
- Recoñecer as características específicas do xénero lírico.
- Escribir textos expositivos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Galego: lingua de Internet. - Vocabulario relacionado cos animais. - Palabras homónimas. - Formas tónicas do pronome persoal. - Palabras con es- e con ex-. - Características do xénero lírico. - Traballo con textos: textos expositivos.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CSC, CAA
	2. Coñecer a presenza do galego en Internet.	2.1. Infórmase e coñece a presenza da lingua galega en Internet.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos animais e recoñecer palabras homónimas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos animais.	CCL
		3.2. Comprende o que son as palabras homónimas.	
	4. Recoñecer e aplicar correctamente as formas tónicas dos pronomes persoais.	4.1. Identifica e utiliza correctamente as formas tónicas do pronome persoal.	CCL
	5. Aplicar correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.	5.1. Aplica correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.	CCL
	6. Recoñecer as características específicas do xénero lírico.	6.1. Analiza as características do xénero lírico.	CCL, CCEC
		6.2. Mide os versos dun poema atendendo ás posibles licenzas métricas.	
	7. Escribir textos expositivos.	7.1. Crea textos expositivos a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Infórmase e coñece a presenza da lingua galega en Internet.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos animais.	- Actividades do LA.
3.2. Comprende o que son as palabras homónimas.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de diferenciar palabras homónimas.
4.1. Identifica e utiliza correctamente as formas tónicas do pronome persoal.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de identificar, clasificar e utilizar as formas do pronome persoal tónico.
5.1. Aplica correctamente s ou x nas palabras que comezan por es- e ex-.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de completar palabras con s ou con x. - Ditado na PD.
6.1. Analiza as características do xénero lírico.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para traballar o xénero lírico.
6.2. Mide os versos dun poema atendendo ás posibles licenzas métricas.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF para traballar o xénero lírico.
7.1. Crea textos expositivos a partir dunhas pautas dadas.	- Actividades do LA.

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	Trata con respecto os seres vivos e mostra interese por coñecelos e coidalos.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

		Recita poemas facendo as pausas necesarias e coa entoación adecuada. Fai unha exposición oral diante dos compañeiros e compañeiras.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado «Aplica o que sabes». Utiliza aplicacións informáticas para facer os seus traballos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Mostra interese por coñecer a contribución de autores senlleiros da literatura galega ao desenvolvemento da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite os sentimentos e emocións a través do recitado de poemas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a presentación dos seus traballos, tanto as exposicións orais ou o recitado de poemas como textos escritos ou creacións plásticas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona sobre a utilidade do galego, sen deixarse influír por opinións que pretenden desprestixiar a lingua.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e elabora un texto expositivo de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Versos de noso».

- Falamos en gran grupo sobre a casa-museo Rosalía de Castro. Saben onde está? Quen a visitou? Se a coñecen, que é o que máis lles gustou ou chamou a atención? Que actividades desenvolve a Fundación Rosalía de Castro?...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre a Casa da Matanza e escoitamos versións musicadas de poemas de Rosalía.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Pachín») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Coñecemos a presenza da lingua galega en Internet.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado cos animais e practicamos as palabras homónimas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Repasamos as formas tónicas do pronome persoal.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos as formas dos pronomes persoais tónicos nos RD.

Tarefa 6: Practicamos a escrita de palabras con es- e con ex-.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos algunhas palabras con x nos RD.

Tarefa 7: Aprendemos algunhas características do xénero lírico e algunhas figuras literarias.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Creamos e presentamos textos expositivos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Organizamos un recital poético, seguindo os pasos indicados.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, da lectura inicial e do poema do apartado «Aplica o que sabes», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.
- Fomento do interese pola creación poética e polo recitado de poemas.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?

- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 8

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Feito á man en Galicia

Descrición da unidade

O título da unidade fai referencia á artesanía de Galicia, á que se lle dedica a dobre páxina de presentación e un amplo espazo ao final, na sección «Aplica o que sabes». A artesanía é outro deses elementos que singularizan a nosa cultura. Trátase dunha técnica de produción tradicional que prevalece nos nosos días e que, en moitas das súas manifestacións, chega a ser toda unha arte.

Como arte é tamén a poesía. Se ben a lectura da unidade é un fragmento narrativo, o xénero lírico volve ter un importante protagonismo: é o asunto que se desenvolve en «Literatura» (en concreto, a rima, a personificación e a hipérbole) e mais no «Obradoiro de escritura», onde se propón a creación dun poema colectivo.

A tarefa de dignificar a lingua non é responsabilidade exclusiva de escritores e intelectuais, do pasado ou de hoxe. Todos os falantes desempeñan un papel fundamental na súa normalización: usándoa, valorándoa e rexeitando calquera tipo de prexuízo. Este é o asunto que se desenvolve en «Lingua e sociedade».

O léxico que se traballa en «Vocabulario» vén suxerido polos personaxes que poboan a lectura, cada un coa súa peculiar forma de ser e de comportarse. Ese é, precisamente, o campo semántico elixido para este apartado, onde tamén se lembra un dos mecanismos de formación de palabras derivadas: o uso de sufixos.

En «Gramática» seguimos co estudo dos pronomes persoais e centrámonos nesta ocasión nas formas átonas, a súa colocación e as súas funcións.

A «Ortografía» continúa coa revisión de certas grafías que poden ofrecer vacilacións en canto ao seu uso; tratamos aquí as palabras con *e* sen *h*. Aos problemas ortográficos lóxicos no alumnado, súmanse neste caso as interferencias co castelán, que cómpre evitar a través de abundante práctica.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Bágoa de Lúa» (Sabela González: *As crónicas de Landereina. Bágoa de Lúa*, Ed. Galaxia).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: lingua útil. VOCABULARIO: Maneiras de ser. Os sufixos. GRAMÁTICA: Os pronomes (2). ORTOGRAFÍA: Uso do *h*.
- **Literatura:** O xénero lírico (2). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: escribimos poesía.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquieran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Utilidade do galego, dentro e fóra de Galicia.
- Vocabulario relacionado coas formas de ser.
- Formación de palabras derivadas mediante sufixación.
- Formas átonas do pronome persoal.
- Palabras con *h* e sen *h*.
- Xénero lírico (rima, personificación e hipérbole).
- Creación de textos poéticos.

Temporalización:

Marzo:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a utilidade do galego.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coas maneiras de ser.
- Coñecer e aplicar os sufixos máis habituais.
- Recoñecer e aplicar correctamente as formas átonas dos pronomes persoais.
- Identificar e distinguir palabras con *e* sen *h*.
- Identificar a rima e algunhas figuras literarias en textos poéticos.
- Crear poemas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Utilidade do galego. - Vocabulario relacionado coas maneiras de ser. - Formación de palabras mediante sufixos. - Formas átonas do pronome persoal. - Palabras con <i>h</i> e sen <i>h</i>. - Poesía: rima, personificacións e hipérboles. - Creación de poemas.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CCEC, CAA
	2. Recoñecer a utilidade do galego.	2.1. Entende a utilidade do galego para comunicarnos entre nós e con xente doutros lugares.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas maneiras de ser e coñecer os sufixos máis habituais.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas formas de ser.	CCL
		3.2. Coñece e aplica os sufixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	
	4. Recoñecer e aplicar correctamente as formas átonas dos pronomes persoais.	4.1. Recoñece e emprega correctamente as formas átonas do pronome persoal.	CCL
		4.2. Recoñece e emprega correctamente as contraccións de pronomes átonos.	
	5. Identificar e distinguir palabras con e sen <i>h</i> .	5.1. Escribe correctamente palabras con e sen <i>h</i> .	CCL
	6. Identificar a rima e algunhas figuras literarias en textos poéticos.	6.1. Identifica a rima dos poemas e distingue entre rima consonante e asonante.	CCL, CCEC
		6.2. Recoñece personificacións e hipérboles en textos poéticos.	
	7. Crear poemas.	7.1. Escribe poemas a partir dunhas pautas dadas.	CCL, CCEC, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábles	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Entende a utilidade do galego para comunicarnos entre nós e con xente doutros lugares.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas formas de ser.	- Actividades do LA.
3.2. Coñece e aplica os sufixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de formar palabras mediante sufixación.
4.1. Recoñece e emprega correctamente as formas átonas do pronome persoal.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar as formas do pronome persoal átono.
4.2. Recoñece e emprega correctamente as contraccións de pronomes átonos.	- Actividades do LA.
5.1. Escribe correctamente palabras con e sen <i>h</i> .	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar palabras con <i>h</i> ou sen <i>h</i>. - Ditado na PD.
6.1. Identifica a rima dos poemas e distingue entre rima consonante e asonante.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF de analizar poemas.
6.2. Recoñece personificacións e hipérboles en textos poéticos.	- Actividades do LA.
7.1. Escribe poemas a partir dunhas pautas dadas.	- Actividades do LA. - Actividade de ampliación nos RF de crear poemas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Recita poemas facendo as pausas necesarias e coa entoación adecuada. Fai unha exposición oral diante dos compañeiros e compañeiras.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Sabe compoñer poemas, seguindo unhas pautas dadas.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora os oficios tradicionais como manifestación da cultura popular. Mostra interese pola mitoloxía e o imaxinario fantástico doutros países. Mostra interese por coñecer a contribución de poetas senlleiros ao desenvolvemento da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite os sentimentos e emocións a través da creación de poemas.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e das creacións artesanais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Participa activamente nas actividades de grupo e asume a tarefa encomendada.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da actitude máis axeitada en relación coa lingua, sen deixarse influír por posturas negativas ou pouco fundamentadas.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea poemas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Feito á man en Galicia».

- Comentamos en gran grupo a foto das xoias, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: gustos, curiosidades, experiencias...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre a artesanía de Galicia.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Bágoa de Lúa») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Comprendemos e comprobamos a utilidade do galego.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coas maneiras de ser e practicamos a formación de palabras mediante sufixación.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Repasamos as formas átonas do pronome persoal e practicamos a súa colocación (enclítica ou proclítica).

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos as formas dos pronomes persoais átonos nos RD.

Tarefa 6: Practicamos a escrita de palabras con *h* e sen *h*.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos algunhas palabras con *h* e sen *h* nos RD.

Tarefa 7: Identificamos a rima e algunhas figuras literarias nos poemas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Creamos poemas de forma colectiva.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Investigamos e aprendemos máis sobre a artesanía.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais o da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é a colocación dos pronomes átonos.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?

- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 9

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Monumento natural

Descrición da unidade

O eixe condutor desta unidade é a natureza. Xa na dobre páxina inicial, os alumnos e alumnas somérxense na paisaxe do souto de Rozabales, onde se atopa a árbore máis vella de Galicia: o castiñeiro de Pumbariños. A continuación, elixiuse unha lectura protagonizada por Pardal e don Gregorio, discípulo e mestre, fascinados ambos polos bichos e os seus costumes. E como non podía ser doutra maneira, o campo semántico que se traballa no «Vocabulario» é, precisamente, o dos seres vivos. Ademais, resérvase un espazo para abordar a prefixación, e así completar os mecanismos de formación de palabras que se iniciaran na unidade previa, cos sufixos.

Na páxina «Lingua e sociedade» faise fincapé na importancia de afastar os prexuízos que existen acerca da lingua e de adoptar unha actitude de valoración e respecto cara a ela, de maneira que poidamos contribuír ao seu enriquecemento e a evitar que desapareza. Ademais, a través das actividades que se propoñen, foméntase o desenvolvemento do pensamento crítico do alumnado.

A sección de «Gramática» comeza o estudo do verbo, tema ao que se lle dedicarán dúas unidades. Lémbrese que son as conxugacións, analízase a estrutura dunha forma verbal e faise unha sinxela clasificación dos verbos en catro grupos.

Na páxina dedicada á «Ortografía», danse algunhas normas básicas para o uso correcto das maiúsculas e apúntanse algúns casos nos que o uso da minúscula é obrigatorio.

A «Literatura» continúa co traballo sobre o xénero lírico; preséntanse algunhas estrofas usuais, clasificadas segundo o número de versos. Os exemplos seleccionados teñen que ver co fío temático que tece a unidade: o contorno natural.

O «Obradoiro de escritura» ocúpase, nesta ocasión, dun tipo de texto non literario: as instrucións. Defínense as súas principais características, ofrécese exemplos e propónse a creación dun breve texto instrutivo a partir dos modelos dados.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Pardal» (Manuel Rivas: *Que me queres, amor?*, Ed. Galaxia).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: sen prexuízos. VOCABULARIO: Seres moi vivos. Os prefixos. GRAMÁTICA: O verbo (1). ORTOGRAFÍA: Uso das maiúsculas. OBRADOIRO DE ESCRITURA: Traballo con textos: textos instrutivos.
- **Literatura:** O xénero lírico (3).

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Prexuízos lingüísticos.
- Vocabulario relacionado cos seres vivos.
- Formación de palabras derivadas mediante prefixación.
- Estrutura morfolóxica do verbo, conxugacións verbais, clasificación dos verbos.
- Uso das maiúsculas.
- Xénero lírico (estrofas; antítese, repetición e anáfora).
- Creación de textos instrutivos.

Temporalización:

Marzo: ☐ ☐ ☐ ☒ .bril: ☐ ☒ ☒ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Coñecer o concepto de *prexuízo lingüístico*.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos seres vivos.
- Coñecer e aplicar os prefixos máis habituais.
- Recoñecer o verbo, analizar os seus compoñentes morfolóxicos e utilizar correctamente as formas nominais.
- Coñecer e aplicar as regras que rexen o uso das maiúsculas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Analizar textos pertencentes ao xénero lírico e identificar certas estrofas.
- Analizar e crear textos instrutivos.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Prexuízos lingüísticos. - Vocabulario relacionado cos seres vivos. - Formación de palabras derivadas mediante prefixos. - Verbo: análise morfolóxica, conxugacións e formas nominais. - Uso das maiúsculas. - Análise de textos do xénero lírico e identificación dalgunhas estrofas. - Traballo con textos: textos instrutivos.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CAA
	2. Coñecer o concepto de <i>prexuízo lingüístico</i> .	2.1. Coñece o concepto de prexuízo lingüístico.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos seres vivos e coñecer os prefixos máis habituais.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos seres vivos.	CMCT, CCL
		3.2. Coñece e aplica os prefixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	
	4. Recoñecer o verbo, analizar os seus compoñentes morfolóxicos e utilizar correctamente as formas nominais.	4.1. Identifica a conxugación á que pertence unha forma verbal e di as súas formas nominais.	CCL
		4.2. Analiza morfoloxicamente formas verbais dadas.	
	5. Coñecer e aplicar as regras que rexen o uso das maiúsculas.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras que rexen o uso das maiúsculas.	CCL
	6. Analizar textos pertencentes ao xénero lírico e identificar certas estrofas.	6.1. Analiza textos pertencentes ao xénero lírico e identifica as estrofas.	CCL, CCEC
	7. Analizar e crear textos instrutivos.	7.1. Comprende a intención comunicativa dun texto e as características propias dun texto instrutivo.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Coñece o concepto de <i>prexuízo lingüístico</i> .	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos seres vivos.	- Actividades do LA.
3.2. Coñece e aplica os prefixos máis habituais na formación de palabras derivadas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de formar palabras mediante prefixación.
4.1. Identifica a conjugación á que pertence unha forma verbal e di as súas formas nominais.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF sobre as formas nominais dos verbos.
4.2. Analiza morfoloxicamente formas verbais dadas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de analizar verbos morfoloxicamente.
5.1. Coñece e aplica correctamente as regras que rexen o uso das maiúsculas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar correctamente as maiúsculas. - Ditado na PD.
6.1. Analiza textos pertencentes ao xénero lírico e identifica as estrofas.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF de analizar poemas.
7.1. Comprende a intención comunicativa dun texto e as características propias dun texto instrutivo.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Respecta e valora o noso patrimonio natural.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	Trata con respecto os seres vivos e mostra interese por coñecelos e coidalos.
	Comprender e interpretar a información presentada en formato gráfico.	Entende a información que achega un atlas.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Sabe escribir textos instrutivos e coñece a súa utilidade.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, enciclopedia, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade e mais o da lectura. Utiliza aplicacións informáticas para facer os seus traballos.
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora a flora e a fauna propias de Galicia como parte do noso patrimonio que nos define como

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

		pobo.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e da paisaxe.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da actitude máis axeitada en relación coa lingua.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea textos instrutivos de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Monumento natural».

- Comentamos en gran grupo a foto do castiñeiro de Pumbariños, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre a vexetación e os ríos de Galicia.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Pardal») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Reflexionamos sobre os *prexuízos lingüísticos*.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado cos seres vivos e practicamos a formación de palabras mediante prefixación.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Analizamos verbos morfoloxicamente, identificamos as formas nominais e clasificámoslos en grupos, segundo varíe ou non o lexema.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos nos RD a conjugación dalgúns verbos regulares e irregulares.

Tarefa 6: Practicamos o uso correcto das maiúsculas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos o uso correcto das maiúsculas nos RD.

Tarefa 7: Identificamos o tipo de estrofa e algunhas figuras literarias nos poemas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Creamos textos instrutivos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Investigamos e aprendemos máis sobre a comarca á que pertencemos.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade e mais o da lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é o recoñecemento dalgunhas variacións ou irregularidades en determinados verbos.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?

- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 10

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Lingua e tradición

Descrición da unidade

De novo, a natureza serve de marco para a unidade. É primavera, e os Maíos cobran protagonismo. De feito, a dobre páxina inicial explica brevemente en que consiste esta festa, que se ilustra cunha vistosa imaxe. As coplas, elemento fundamental da celebración, trabállanse no «Obradoiro de escritura», onde se propón a creación de cantigas, a partir duns modelos dados.

Seguimos de foliada na lectura, un «retrínco» de Castelao protagonizado por Peito de Lobo e o seu cabezudo. E tamén no «Vocabulario», que recolle termos relacionados coas festas. Nesta sección, ademais, resérvase un pequeno espazo para as palabras compostas.

No apartado «Lingua e sociedade» faise unha reflexión acerca das actitudes dos falantes cara ao galego e de como o futuro da lingua depende delas.

A «Gramática» continúa co estudo do verbo e trabállase a asimilación das formas dos verbos regulares, así como a maioría dos que, sendo regulares, ofrecen certas peculiaridades ou variacións.

Na «Ortografía» comeza un repaso dos signos de puntuación que continuará nas dúas unidades seguintes.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Peito de Lobo» (Alfonso Daniel Rodríguez Castelao: *Retrincos*, Ed. Galaxia).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: actitudes positivas. VOCABULARIO: Hoxe... de festa. As palabras compostas. GRAMÁTICA: O verbo (2). ORTOGRAFÍA: Signos de puntuación (1).
- **Literatura:** O xénero lírico (4). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: cantigas e cancións.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Actitudes lingüísticas.
- Vocabulario relacionado coa festa.
- Estrutura e formación das palabras compostas.
- Conxugación de verbos regulares con certas peculiaridades ou variacións.
- Uso do punto.
- Lírica popular: cantigas e romances.
- Creación de cantigas.

Temporalización:

Abril: ☐ ☐ ☐ ☒ Maio: ☒ ☒ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Identificar diferentes actitudes lingüísticas
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coa festa.
- Formar palabras compostas.
- Saber conxugar verbos regulares e identificar as peculiaridades dalgúns deles.
- Coñecer as regras de uso do punto.
- Recoñecer algunhas manifestacións da lírica popular: cantigas e romances.
- Crear cantigas.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Actitudes lingüísticas. - Vocabulario relacionado coa festa. - Formación de palabras compostas. - Conxugación de verbos regulares, con ou sen variacións. - Uso do punto. - Manifestacións da lírica popular: cantigas e romances. - Creación de cantigas.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CCEC, CAA
	2. Identificar diferentes actitudes lingüísticas.	2.1. Comenta diferentes actitudes lingüísticas.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coa festa e formar palabras compostas.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa festa.	CCL, CCEC
		3.2. Forma palabras compostas.	
	4. Saber conxugar verbos regulares e identificar as peculiaridades dalgúns deles.	4.1. Sabe conxugar os verbos regulares.	CCL
		4.2. Sabe conxugar algúns verbos regulares con variacións ou que poden ofrecer certas dúbidas respecto da súa regularidade.	
	5. Coñecer as regras de uso do punto.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso do punto.	CCL
	6. Recoñecer algunhas manifestacións da lírica popular: cantigas e romances.	6.1. Identifica cantigas e romances como manifestacións da lírica popular.	CCL, CD, CCEC
	7. Crear cantigas.	7.1. Crea cantigas a partir duns modelos dados.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Comenta diferentes actitudes lingüísticas.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coa festa.	- Actividades do LA.
3.2. Forma palabras compostas.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de formar palabras compostas.
4.1. Sabe conxugar os verbos regulares.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo de definir morfoloxicamente formas de verbos regulares.
4.2. Sabe conxugar algúns verbos regulares con variacións ou que poden ofrecer certas dúbidas respecto da súa regularidade.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF sobre a conxugación de verbos regulares con certas variacións.
5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso do punto.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar correctamente o punto. - Ditado na PD.
6.1. Identifica cantigas e romances como manifestacións da lírica popular.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF de analizar poemas.
7.1. Crea cantigas a partir duns modelos dados.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.	É consciente da importancia e preponderancia da saúde sobre o aspecto físico.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Recita poemas.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Traduce cancións e escribe cantigas.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora a lingua, a literatura popular e as tradicións como expresións da nosa cultura. Mostra interese pola obra de escritores galegos consagrados.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios e das festas populares.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Rexeita actitudes discriminatorias cara ás linguas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación co proceso de normalización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas, fichas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da súa responsabilidade en relación co futuro da lingua.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea cantigas de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Lingua e tradición».

- Comentamos en gran grupo a foto da festa dos Maios, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre os maios.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Peito de Lobo») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Reflexionamos sobre as actitudes lingüísticas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coa festa e practicamos a formación de palabras compostas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Conxugamos verbos regulares, con ou sen variación.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos nos RD a conxugación dalgúns verbos regulares e irregulares.

Tarefa 6: Practicamos o uso correcto do punto e as maiúsculas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos o uso correcto do punto e das maiúsculas nos RD.

Tarefa 7: Analizamos cantigas populares.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Traducimos e creamos cantigas.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Buscamos información sobre Castelao e completamos unha ficha.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas recitacións e nas actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do romance do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes, facendo especial fincapé nos conceptos máis complexos, como é o recoñecemento dalgunhas variacións ou irregularidades en determinados verbos.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente (e evitando interferencias) as dúas linguas que comparten a oficialidade na nosa comunidade e que nos enriquecen como persoas e como parte dun colectivo.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos e presentacións, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe, especialmente da poética e da súa relación coa música.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?

- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 11

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliábeis
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

De feira no mar

Descrición da unidade

Os alimentos e, especialmente os produtos do mar, constitúen o eixe temático vertebrador desta unidade. De feito, ábrese cunha dobre páxina sobre a pesca, ilustrada por unha fotografía de Conxemar, feira internacional que medra cada ano en número de expositores e visitantes. Ao fío desta presentación, o «Vocabulario» reúne un conxunto de verbos relacionados coas accións de cociñar e comer. Neste apartado, ademais, resérvase un breve espazo para repasar os castelanismos léxicos.

Tamén a lectura conecta co texto inicial, no sentido de que se centra no poder da publicidade para dar a coñecer as novidades do mercado. Os anuncios retómanse no «Obradoiro de escritura», onde se expón a súa finalidade e se recollen diferentes exemplos.

A natureza e as tradicións asociadas a ela forman parte do noso patrimonio, igual que a lingua. A través dunha breve exposición e dunha serie de actividades de aplicación, o apartado «Lingua e sociedade» invita a reflexionar acerca da responsabilidade de cada un en relación co futuro do galego.

Rematado xa o estudo do verbo, a sección de «Gramática» dedícase aos adverbios e locucións adverbiais. Clasifícanse en táboas, explícase a súa función e ofrécense diversos exercicios de aplicación.

En «Ortografía» continúa o repaso dos signos de puntuación. A coma e o punto e coma ocupan dúas páxinas nas que, á parte dunha exposición teórica, achéganse actividades para practicar.

Despois dun amplo percorrido pola narrativa e a poesía, esta vez a «Literatura» detense no teatro, para analizar as súas principais características, coñecer os subxéneros e traballar sobre algúns exemplos.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Vanesa e o anuncio de televisión» (Agustín Fernández Paz: *Contos por palabras*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: o futuro depende de ti. VOCABULARIO: Cociñar e comer. Castelanismos léxicos. GRAMÁTICA: Os adverbios. ORTOGRAFÍA: Signos de puntuación (2). OBRADOIRO DE ESCRITURA: Creación literaria: taller de teatro.
- **Literatura:** O xénero dramático.

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Futuro do galego.
- Verbos relacionados con cociñar e comer.
- Castelanismos léxicos.
- Adverbios e locucións adverbiais.
- Uso da coma e do punto e coma.
- Características do xénero dramático e subxéneros teatrais.
- Creación de textos teatrais.

Temporalización:

Maio:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a responsabilidade dos falantes no futuro da lingua.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer.
- Identificar castelanismos léxicos.
- Recoñecer os adverbios e a súa función, e identificar as distintas clases de adverbios e locucións adverbiais.
- Coñecer as regras de uso da coma e do punto e coma.
- Recoñecer as características básicas do texto dramático.
- Transformar e crear textos teatrais.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES – COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Creación de textos teatrais. - Verbos relacionados coas accións de cociñar e comer. - Castelanismos léxicos. - Adverbios e locucións adverbiais. - Uso da coma e do punto e coma. - Xénero teatral. - Creación de textos teatrais.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CCL, CD, CAA
	2. Recoñecer a responsabilidade dos falantes no futuro da lingua.	2.1. Reflexiona sobre o futuro do galego e é consciente da importancia de usalo nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	CCL, CCEC, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer festa e identificar castelanismos léxicos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer.	CMCT, CCL
		3.2. Identifica e corrixe algúns castelanismos léxicos.	
	4. Recoñecer os adverbios e a súa función, e identificar as distintas clases de adverbios e locucións adverbiais.	4.1. Identifica os adverbios e as locucións adverbiais e recoñece a súa función.	CCL
		4.2. Clasifica os adverbios e locucións adverbiais segundo o significado que expresen.	
	5. Diferenciar a función da coma e do punto e coma.	5.1. Aplica correctamente a coma e o punto e coma en diversos textos.	CCL
	6. Recoñecer as características básicas do texto dramático.	6.1. Recoñece as características básicas do xénero teatral.	CCL, CD, CCEC
	7. Transformar e crear textos teatrais.	7.1. Transforma e crea textos teatrais.	CCL, CAA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Reflexiona sobre o futuro do galego e é consciente da importancia de usalo nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado coas accións de cociñar e comer.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF para traballar o léxico estudado.
3.2. Identifica e corrixe algúns castelanismos léxicos.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de identificar castelanismos.
4.1. Identifica os adverbios e as locucións adverbiais e recoñece a súa función.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo de utilizar locucións adverbiais.
4.2. Clasifica os adverbios e locucións adverbiais segundo o significado que expresen.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de clasificar adverbios.
5.1. Aplica correctamente a coma e o punto e coma en diversos textos.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar correctamente a coma e o punto e coma. - Ditado na PD.
6.1. Recoñece as características básicas do xénero teatral.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF de analizar un texto teatral.
7.1. Transforma e crea textos teatrais.	- Actividades do LA.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	É consciente da importancia de levar unha dieta sa e equilibrada.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Mostra interese por expresarse con corrección. Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Sabe facer unha lectura dramatizada.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas, evitando os castelanismos. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Utiliza elementos non-textuais na creación e carteis e doutro tipo de mensaxes publicitarias.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet...).
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Crea anuncios publicitarios.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Interpreta con criterio propio as mensaxes publicitarias que transmiten os medios de comunicación.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da lectura e mais o do apartado de «Literatura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e entende o valor literario das pezas teatrais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Como falante, mostra unha actitude de compromiso en relación cos procesos de normalización e normativización da lingua.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca da súa responsabilidade en relación co futuro da lingua. Desenvolve o pensamento crítico necesario para interpretar adecuadamente as mensaxes publicitarias.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea anuncios publicitarios de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «De feira no mar».

- Comentamos en gran grupo a foto da feira Conxemar, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre a actividade pesqueira en Galicia.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Vanesa e o anuncio de televisión») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Reflexionamos sobre o uso do galego e a responsabilidade das xeracións novas en relación co futuro da lingua.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coas accións de cociñar e comer e identificamos castelanismos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos, clasificamos e usamos adverbios e locucións adverbiais.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Consultamos nos RD unha lista de adverbios e locucións adverbiais, clasificados segundo a circunstancia que indican.

Tarefa 6: Practicamos o uso correcto da coma e do punto e coma.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.
- Consultamos o uso correcto da coma e do punto e coma nos RD.

Tarefa 7: Aprendemos as principais características dos textos teatrais e os subxéneros nos que se clasifican.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Modificamos, creamos e representamos textos teatrais.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA GALEGO 1º ESO

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Aprendemos máis sobre a pesca.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa nas dramatizacións de textos teatrais e noutras actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do fragmento teatral do apartado de «Literatura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente (e evitando interferencias) as dúas linguas que comparten a oficialidade na nosa comunidade e que nos enriquecen como persoas e como parte dun colectivo.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do aspecto lúdico e creativo da linguaxe.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?

- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por q

Unidade 12

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

De traballo a deporte

Descrición da unidade

Acaba o curso, achéganse as vacacións e unha boa maneira de aproveitalas é practicando exercicio físico. Así, en clave deportiva, desenvólvese esta última unidade, que se abre e se pecha embarcada en traíñeiras.

Deportista é tamén unha das personaxes que protagonizan a lectura inicial, así como o campo semántico que se traballa no «Vocabulario». Neste apartado resérvase, ademais, un pequeno espazo para os préstamos lingüísticos. No ámbito do deporte (en concreto, da halterofilia), enmárcase así mesmo o cómic que ilustra a sección de «Literatura».

En «Lingua e sociedade» insístease na responsabilidade dos falantes de cara ao futuro da nosa lingua, un asunto que xa se tratara nas dúas unidades anteriores. Nesta ocasión, faise fincapé na corrección e na importancia de evitar castelanismos.

A «Gramática» conclúe o percorrido polas distintas clases de palabras, e ocúpase nesta ocasión dos nexos: preposicións, locucións prepositivas, conxuncións e locucións prepositivas.

E na «Ortografía» remata tamén un repaso que se iniciara na unidade 10: o dos signos de puntuación. Esta vez, trabállanse os dous puntos, os puntos suspensivos e os signos de interrogación e de admiración.

Os contidos organízanse en apartados, de acordo cunha estrutura como esta:

- **Lectura e comentario:** «Matilda e a señorita Trunchbull» (Roald Dahl: *Matilda*, Ed. Alfaguara-Obradoiro).
- **Lingua:** LINGUA E SOCIEDADE: Galego: corrección. VOCABULARIO: O deporte é saúde. Préstamos. GRAMÁTICA: Preposicións e conxuncións. ORTOGRAFÍA: Signos de puntuación (3).
- **Literatura:** O cómic. OBRADOIRO DE ESCRITURA: Traballo con textos: que anuncias?

Ao final, inclúese unha dobre páxina (APLICA O QUE SABES), que fai un repaso por medio de actividades de carácter competencial e que enlaza co comezo da unidade. En conxunto, preténdese que os alumnos e alumnas adquiran os seguintes coñecementos:

- Comentario guiado dun texto.
- Corrección lingüística.
- Vocabulario relacionado co deporte.
- Préstamos lingüísticos.
- Preposicións, locucións prepositivas, conxuncións e locucións conxuntivas.
- Uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.
- Características do cómic.
- Textos publicitarios.

Temporalización:

Xuño:

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Comentar textos seguindo unhas pautas dadas.
- Recoñecer a importancia de usar a lingua con corrección.
- Ampliar o vocabulario básico relacionado cos deportes.
- Identificar préstamos lingüísticos.
- Identificar preposicións e conxuncións.
- Coñecer as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.
- Analizar os elementos propios da linguaxe do cómic.
- Analizar textos publicitarios.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
- Lectura: texto narrativo. - Corrección lingüística. - Vocabulario relacionado co deporte. - Préstamos lingüísticos. - Preposicións, locucións prepositivas, conxuncións e locucións conxuntivas. - Uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración. - Características do cómic. - Análise de mensaxes publicitarias.	1. Ler un texto literario coa entoación adecuada e facer o seu comentario.	1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	CMCT, CCL, CD, CSC, CAA
	2. Recoñecer a importancia de usar a lingua con corrección.	2.1. Esfórzase por utilizar o galego con corrección, tanto o falado coma o escrito.	CCL, CSC, CAA
	3. Ampliar o vocabulario básico relacionado cos deportes e identificar préstamos lingüísticos.	3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos deportes.	CMCT, CCL
		3.2. Comprende o concepto de <i>préstamo</i> .	
	4. Identificar preposicións e conxuncións.	4.1. Recoñece preposicións e conxuncións e utilízalas correctamente.	CCL
	5. Coñecer as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.	5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.	CCL
	6. Analizar os elementos propios da linguaxe do cómic.	6.1. Analiza os elementos dun cómic.	CCL, CCEC
	7. Analizar textos publicitarios.	7.1. Analiza as características e a finalidade das mensaxes publicitarias.	CCL, CD, CSC, CAA

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF)

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	Selección de evidencias para o portfolio
1.1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.	- Lectura do texto que abre a unidade do LA. - Actividades do apartado «Comentario da lectura», no LA. - Lectura complementaria e actividades sobre ela nos RF.
2.1. Esfórzase por utilizar o galego con corrección, tanto o falado coma o escrito.	- Actividades do LA.
3.1. Amplía o vocabulario básico relacionado cos deportes.	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF para traballar o léxico estudado.
3.2. Comprende o concepto de <i>préstamo</i> .	- Actividades do LA. - Actividade de reforzo nos RF de identificar préstamos lingüísticos.
4.1. Recoñece preposicións e conxuncións e utilízalas correctamente.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo de identificar e utilizar preposicións e conxuncións.
5.1. Coñece e aplica correctamente as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.	- Actividades do LA. - Actividades de reforzo nos RF de utilizar correctamente os dous puntos, os puntos suspensivos e os signos de interrogación e de admiración. - Ditado na PD.
6.1. Analiza os elementos dun cómic.	- Actividades do LA. - Actividades de ampliación nos RF de identificar as características do cómic e de transformar a historia que se conta nun cómic.
7.1. Analiza as características e a finalidade das mensaxes publicitarias.	- Actividades do LA.

5. COMPETENCIAS CLAVE: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	É consciente da importancia de coidar a saúde a través da práctica do exercicio físico.
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Manter unha actitude favorable cara á lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	Participa en postas en común e expón a súa opinión sobre os temas propostos. Utiliza a entoación e a dicción adecuadas na dramatización ou representación de textos teatrais.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Escolle un léxico apropiado e variado nas súas producións orais e escritas. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Sabe transformar un fragmento teatral nun texto doutro xénero e crear textos teatrais propios.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra nas intervencións orais que se fan na clase.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (diccionario, Internet, apéndice do libro...).
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Interpreta adecuadamente o significado de onomatopeas, ideogramas, liñas de movemento... nos cómics. Utiliza a linguaxe corporal na representación de textos teatrais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma.	Recoñece a diversidade lingüística na fala e identifica a variedade estándar como a normativa.
<i>Competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en diferentes fontes (diccionario, Internet...) para resolver as actividades.
	Manexar ferramentas dixitais para a	Utiliza o CD-Audio para escoitar o texto que introduce a unidade, o da

	construción de coñecemento.	lectura e mais o do apartado de «Obradoiro de escritura».
<i>Conciencia e expresións culturais.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	Valora a lingua, a literatura e as tradicións como expresións da nosa cultura.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite emocións mediante a escenificación de textos teatrais.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Capta e valora a beleza dos textos literarios.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Coida a posta en escena dos textos teatrais.
<i>Competencias sociais e cívicas.</i>	Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais, demanda respecto para si e mostra adopta unha postura crítica fronte a actitudes que perturban a normal convivencia.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Mostra interese e unha actitude participativa na realización de actividades de grupo.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Escoita con interese as intervencións dos demais e respecta as súas opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Recoñece as variedades lingüísticas como un elemento enriquecedor e respecta a forma de expresarse de cadaquén.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	Aplica técnicas de traballo que facilitan a aprendizaxe: esquemas, táboas, fichas e resumos.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Reflexiona acerca de comportamentos que perturban a normal convivencia.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Fai un comentario de texto e crea textos teatrais de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Proposta didáctica (PD) / Recursos fotocopiáveis (RF) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «De traballo a deporte».

- Comentamos en gran grupo a foto da competición de traíñeiras, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta» do LA.
- Buscamos máis información na Rede sobre as traíñeiras.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Matilda e a señorita Trunchbull») e realizamos as actividades do comentario.

- Lemos e escoitamos o texto atentamente, aclarando posibles dúbidas.
- Coñecemos as suxestións metodolóxicas da PD e identificamos as ideas previas.
- Realizamos as actividades do comentario da lectura do LA.
- Lemos a lectura complementaria e realizamos as actividades sobre ela nos RF.

Tarefa 3: Reflexionamos sobre a importancia de utilizar correctamente o galego e evitar os castelanismos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 4: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado co deporte e identificamos préstamos lingüísticos.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 5: Identificamos preposicións, locucións prepositivas, conxuncións e locucións conxuntivas.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 6: Practicamos o uso correcto dos dous puntos, dos puntos suspensivos e dos signos de interrogación e de admiración.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.
- Realizamos o ditado que contén a PD.

Tarefa 7: Analizamos os elementos característicos dos cómics.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RF.

Tarefa 8: Analizamos e creamos mensaxes publicitarias.

- Temos en conta as suxestións metodolóxicas propostas na PD.
- Lemos a información e seguimos os pasos que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA.
- Amplía información na Rede sobre as competicións de traíñeiras.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Actividade que permita anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Creación dun ambiente distendido na aula, imprescindible para que alumnos e alumnas participen de maneira activa na dramatización ou representación de textos teatrais e noutras actividades de carácter oral.
- Audición individual e logo colectiva, en gran grupo, do texto que abre a unidade, o da lectura inicial e o do texto teatral do apartado «Obradoiro de escritura», co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Exposición do profesor ou profesora en distintos soportes.
- Fincapé na importancia de utilizar correctamente a lingua, evitando préstamos lingüísticos innecesarios.
- Fincapé nos hábitos de traballo: responder as actividades do libro; comprender a finalidade de cada apartado; facer clasificacións, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; utilizar o dicionario; manexar unha gramática que axude a resolver dúbidas (por exemplo, *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*, de Xosé Feixó Cid, en Edicións Xerais); redactar textos propios de maneira ordenada; esforzarse por imitar modelos textuais para as creacións propias, etc.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, investigar, etc.
- Metodoloxía activa e participativa, de maneira que facilite a aprendizaxe, individual e colectiva, e favoreza a adquisición das competencias básicas (en concreto, da lingüística).
- Fomento do interese pola análise lingüística e pola interpretación gráfica dos elementos dos cómics, de maneira que poidan ser interpretados como unha expresión literaria e artística que vai máis alá dun mero entretemento.
- Fomento do interese no alumnado por coñecer algúns creadores clásicos de banda deseñada mediante exemplos concretos, e algúns dos creadores galegos a través de páxinas web.
- Repaso xeral dos contidos do trimestre e do curso.
- Fomento da autoestima e valoración do esforzo e do traballo ben feito.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- CD audio do libro do alumno: audición do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial.
- Recursos fotocopiáveis da Proposta didáctica, con actividades de reforzo e ampliación e lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Enlaces web: <http://anayaeducacion.es> e páxinas que se suxiren no libro do alumno.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación final (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender ás necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

ACTIVIDADES PROPOSTAS PARA CELEBRAR DATAS CONMEMORATIVAS

Ao longo do curso faremos distintas actividades para celebrar datas conmemorativas ben desde o departamento de lingua galega ou en colaboración con outros departamentos.

Algunhas propostas son as seguintes:

- **Do 30 de novembro de 2020 ao 7 de decembro de 2020 conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.**

Na clase de lingua galega leremos os artigos que fan referencia á lingua galega e tentaremos que cada alumno faga unha pequena reflexión sobre o uso da lingua galega na actualidade.

- **30 de xaneiro de 2021**

Faremos unha actividade aínda por programar con outros departamentos.

- **Do 8 ao 12 de marzo de 2021 Semana da prensa**

Os alumnos de 1º de ESO na clase de galego traerán un xornal e traballaremos sobre algunha nova. Despois deberán escribir eles algunha noticia importante que ocorrera no seu pobo.

-

Do 19 ao 23 de abril de 2021. Semana do libro.

Traballaremos a lectura oral e farán un debuxo en colaboración co departamento de plástica para motivar esta actividade na xuventude.

- **Do 10 ao 14 de maio de 2021: Semana das letras galegas.**

Para celebrar as letras galegas os alumnos deberán realizar un poema ou ben un relato curto de temática aberta que non superen os 24 versos ou dous folios escrito por unha cara respectivamente. De todos os traballos o profesor escollerá os tres mellores para participar nun concurso literario no que participan outros colexios da comarca e que organiza o concello de Verín

ADAPTACIÓN PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE

1º ESO

I. CONTIDOS DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 1º ESO

No caso de que haxa que desenvolver clases presenciais ou semipresenciais por mor do COVID-19 levaranse a cabo actividades dos contidos que non foran vistos nas clases presenciais ata o momento seguindo o libro de texto ou ben enviándolles traballo a través da Academic Id ou polo correo electrónico. O profesor fará explicacións nas clases on-line e facilitará a súa comprensión con esquemas ou resumos que se lles enviará aos alumnos a través dos distintos medios telemáticos. Cando sexa posible a clase presencial reforzaremos estas explicacións con distintos tipos de exercicios. Traballaremos tamén na elaboración de distintos tipos de texto (descriptivos, narrativos e argumentativos etc) que farán os alumnos por escrito no seu caderno , e no caso , mandarán por correo electrónico para a súa corrección.

No caso das clases on-line traballaremos tamén a expresión oral mediante exposicións sobre algún tema previamente proposto, debates, a lectura correcta respetando os signos de puntuación e a fluidez adecuada a súa idade.

Todos os alumnos/as dispoñen dos medios electrónicos adecuados para poder asistir as clases telemáticas. Nestas sesións trabállanse sobre os contidos mencionados anteriormente, realízase preguntas, actividades e exercicios que axudan o alumno a entender os contidos. Toda esta metodoloxía é complementada pola plataforma virtual “AcademicID” na cal os alumnos teñen esquemas e apuntamentos para facilitarlles a aprendizaxe como xa se indicou anteriormente. Mediante este método de traballo búscase favorecer a interacción alumno-profesor e alumno-alumno, para que se produza a construción de aprendizaxes significativas e a adquisición dun claro compoñente lingüístico e literario.

II. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

1. Le con fluidez e atención un texto narrativo e coméntao seguindo uns criterios dados.
2. Utiliza en diversos contextos o vocabulario básico estudado e usa o dicionario.
3. Entende a estrutura da palabra e forma familias léxicas.
4. Recoñece as distintas clases de palabras.
5. Coñece o alfabeto galego e identifica os dígrafos.
6. Diferencia textos literarios e textos non literarios.
7. Indica o xénero dalgúns substantivos.
8. Coñece as regras de formación do feminino dos substantivos.
9. Aplica correctamente na práctica as regras xerais de acentuación.

10. Analiza nun texto narrativo algúns dos seus elementos básicos: narrador ,espazo e tempo.
11. Recoñece os adxectivos cualificativos e forma o feminino e o plural de adxectivos dados.
12. Recoñece e utiliza correctamente os artigos.
13. Recoñece e utiliza correctamente os demostrativos.
14. Recoñece e utiliza correctamente os posesivos.
15. . Aplica correctamente na práctica as regras de uso de i, ll e x, b, v, h
16. Distingue un conto literario dun conto popular e identifica as características destes últimos.
17. Coñece e utiliza correctamente as formas dos indefinidos.
18. Coñece e utiliza correctamente as formas dos interrogativos e exclamativos e indefinidos.
19. Identifica a lenda como un xénero da literatura popular e recoñece as súas características propias.
20. Recoñece e emprega correctamente as formas átonas do pronome persoal.
21. Identifica a rima dos poemas e distingue entre rima consonante e asonante.
22. Recoñece personificacións e hipérboles en textos poéticos.

III. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

A avaliación é unha parte básica no proceso de ensino-aprendizaxe pois proporciona os datos que permiten comprobar se se está desenvolvendo de forma axeitada. Terase en conta que a avaliación ha de ser continua, formativa e integradora.

Na área de lingua e literatura galega de 1º de ESO a calificación da avaliación establecerase con arranxo aos seguintes criterios:

- **Un 60%** da nota dependerá da media dos resultados obtidos en:

- **Traballos/ fichas** programados polo profesor para realizar na casa e que lles serán enviados pola aplicación ACADEMIC ID e que deberán entregar ao profesor para a súa corrección a través do correo electrónico que se lles facilitou previamente. Estes traballos deberán estar escritos a man nun folio ou libreta e mandalos escaneados mediante o correo electrónico ao profesor na data fixada por este e comunicada con antelación aos alumnos. Para a realización e entrega destes traballos teñen un prazo máximo de 8 días.
- **Probas obxectivas que o profesor considere oportunas que poderán ser orais ou escritas nas que os alumno manifesten os seus coñecementos.**

Tanto nos traballos como no exame terase en conta positivamente:

1. A expresión escrita: Delimitación do tema que se vai a tratar, coherencia e cohesión do texto, aplicación dos coñecementos ortográficos (cada falta ortográfica penalizará -0.25 da nota do exercicio ou exame), morfolóxicos, sintácticos e léxico-semánticos,
2. A ordeación dos contidos
3. A presentación, limpeza, e orde.

Un 40% da calificación destinarase para valorar os seguintes aspectos:

1. Que o alumno teña a cámara conectada durante as clases Online.
2. A súa asistencia ás clases Online.
3. A actitude do alumno ante a materia ou área durante as clases Online.
4. O grao de participación do alumno durante as clases Online.
5. Á contestación positiva ás preguntas do profesor na clase referentes ao tema a tratar.
6. A entrega das tarefas a facer na data e hora determinada.
7. A presentación dos traballos.

No caso de que teñamos algunha nota ou calificación dos alumnos ou xa algún trimestre con nota , aqueles alumnos de 1º de ESO que teñan algún trimestre con nota negativa poderán recuperalo mediante a realización dalgún traballo proposto polo profesor que recolla os contidos máis salientables que se estudaran no trimestre a recuperar. Estes traballos deberán ser entregados por correo electrónico na data indicada polo profesor e considerárase recuperado o trimestre no caso de o alumno obteña unha nota igual ou superior a 5.

A **nota final do alumno** obterase coa media de todas as notas.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA.

No caso de que o alumno non obtivese unha media igual ou superior a 5 na avaliación ordinaria de maio poderá recuperar a materia de lingua castelá e literatura de 1º de ESO **na proba extraordinaria de xuño que se realizará na primeira semana de dito mes.**

A proba extraordinaria versará sobre os contidos desenvolto durante todo o curso académico 2021/2022 e consistirá nun exame escrito de preguntas tipo test, desenvolvemento de contidos da materia, ou preguntas de respostas breves. O alumno terá superada a materia cando obteña unha nota igual ou superior a 5. Esta nota suporá o 70% da calificación do alumno.

O profesor poderá entregar ao alumno fichas de traballo para repasar e reforzar os contidos explicados durante o curso **para a súa realización durante o verán**. Estes traballos deberán ser entregados ao profesor o día da proba extraordinaria e suporán un 30% da calificación do alumno.

AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.

Neste curso non hai alumnos con materias pendientes de cursos anteriores.

